

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

Glasilo delovnih kolektivov
Združenih papirnic Ljubljana
— Izdaja delavski svet —
Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida
— Uredniški odbor: Ivan Bogovič, Janez Gašperin, Jože Lejko in Tone Novak — Uredil Danilo Domajnko (delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

Naša tovarna, to je naš ponos

Vevče, septembra, oktobra — Z mesecem oktobrom letos je odšlo v pokoj šest delavnih mož, ki so dolga leta s svojim znanjem in strokovnostjo podpirali drevo rasti in napredka tovarne. Različnih strok, na različnih delovnih mestih, v različnem zasebnem okolju so vendar vsa leta imeli enoten cilj, da bi delo v proizvodnih enotah šlo bolje, hitreje, da bi bili naši izdelki vedno solidnejši in proizvodnja večja in cenejša. S tako miselnostjo in takim delom so nedvomno dajali zgled vsem mlajšim sodelavcem, saj so bili kot dobri delavci tudi dobri svetovalci.

Ko so se prišli posloviti od kolektiva, tisti dan niso več oblekli delovne obleke. Zanje je bilo delo

»Če bo šlo tako naprej, kot je šlo zadnja leta, se ni bati, da naš papir ne bo šel v promet«.

»Precej sem zmetal premoga, pa bi ga še«.

»Človek gre rad v pokoj, vendar se občutki v nas menjaajo« itd.

Ce gremo po abecednem redu vseh šestih, je prvi Ivan ANŽUR. V tovarno je prišel 3. maja 1926. Kot dober ključavničar je poznal vse proizvodne stroje »v drobnejši«, prav tako pa tudi organizacijo dela v reparaturnih delavnicah. Zato je tudi postal pomočnik mojstra kovinarske delavnice, nato izmenski mojster, in nazadnje vodja reparaturnih delavnic. Lastnosti človeka se težko delijo. Zato prav zanj lahko rečemo: odlično kot strokovni delavec, človek in Slovenec. Kdo ne pozna njegove zgodbe iz Urha med NOB, ko je bil že obsojen na smrt in ko je med potjo k streljanju pobegnil v življenje. (V muzeju na Urhu vidiš njegovo fotografijo in kratko zgodovino op. ur.)

Jože BRENCE je bil v podjetju le pet let. Delal je kot nanosilec v pripravi snovi. Zgleden in marljiv delavec na delovnem mestu in s priznanimi dvojnimi leti od maja 1942 do maja 1945 nam je ob slovesu krepko in možato stisnil roko.

Karel LORBEK je vrtel ključke in drugo orodje pri nas kar od leta 1942. Kot ključavničar I. je bil uporaben in strokovno podkovan tudi pri zahtevnih nalogah ob malih in velikih popravilih strojev. Se rajši pa naj pomislimo kot na dobrega športnika v mladih letih, zlasti pa kot zvestega privrženca in še sedaj aktivnega sodelavca v gasilstvu. Prostovoljno gasilsko društvo papirnice Vevče bi bilo takih članov tudi v bodoče veselo. Rekel pa je, da vesele narave kot je, bo še vedno rad zahajal med vse tiste, ki so mu bili pri srcu: člane kolektiva, gasilce in športnike.

silca nožev za rezalne stroje papirja. Ceprav še razmeroma mlad, si je kot aktiven borec NOV od aprila 1942 pač zaslužil počitek. Kot vojni invalid je težje opravljal svoja dela, sedaj pa je rekel, da bo počival, kot se bo le dalo.

Viktor ŠVARC, iz tradicionalne družine vevških papirničarjev, je začel z delom svojih očetov kot mlad fantič leta 1927. Zgodba njegovega napredka je enaka vsem takratnim papirničarjem, ki so začeli kot pazniki sita. Tisti, ki so se za delo zanimali, so napredovali in tako je tudi on postal strojevodja papirnega stroja. Poprej na drugih strojih, ob postavitvi IV. papirnega stroja pa je vodil najmodernejši stroj. V začetku mu niso šli v račun mnogi kontrolni

Ivan Anžur

Viktor Švarc

in merilni aparati, pozneje pa je spoznal, da so neizbežni pripomočki natančnega dela. Sodeloval je pri izdelavi tisočev in tisočev ton različnih papirjev in dal mnogo navodil mlajšim generacijam. Pa ne samo v tovarni, srečavali smo ga in ga še pri papirniškem pihalnem orkestru, kjer bo kmalu slavil enak jubilej dela. Privatno, pravi, se bo še ukvarjal z majhnimi uslugami in napravil temu ali onemu po nekaj cementnih ploščic za polaganje na dvoriščih, sicer pa, da je že dosti v življenju napravil.

Tako, dragi novi upokojeenci, vam tudi s tega mesta želimo še dosti prijetnega v življenju, kar ste po svojem dolgoletnem delu tudi zaslužili.

Od leve proti desni: Vinko Pangršič, Jože Brence, Karel Lorbek in Franc Mlakar

Albin Vengust, za njim pa mnogi drugi, ki so se sicer z njimi redkeje srečevali, vendar bili dobri znanci in prijatelji s sej samoupravnih organov, s športnih igrišč, iz kulturno-prosvetnega delovanja in ne nazadnje iz aktivnega sodelovanja iz let pred vojno, zlasti pa v letih NOB.

Iz razgovora z njimi je bilo znano marsikak zanimiv stavek kot npr. »Naša tovarna, to je naš ponos«!

Franc MLAKAR. Njegova mišičasta roka je privzdignila marsikatero breme. Kot razkladalec surovin se je v svoji grupi vedno izkazal. Da pa ne bi zaostajal za drugimi, je tudi v privatnem življenju veliki družini zgradil lasten dom, kjer bo kot je dejal, brkljal ob prostem času. Z delom pri nas je začel decembra 1955.

Vinka PANGRŠIČA najdemo na delovnih mestih pomočnika gladilnega stroja, traktorista in bru-

Najvažnejši sklepi delavskega sveta in izvršilnega odbora

VEVČE, SEPTEMBRA, OKTOBRA — Delavski svet je imel redno 4. sejo 24. 9. 1969. Na prvem mestu lahko omenimo sklep o dokončni ustanovitvi podjetja »GORJANA«, s sedežem v Ljubljani. Za začasnega direktorja so imenovali Slobodana RAJICA, dipl. ing. gozdarstva, ki je pooblaščen, da razpolaga s sredstvi, ki so mu na razpolago.

Delavski svet je obravnaval nato predlog Tovarne celuloze Medvode za izločitev iz sestava Združenih papirnic Ljubljana. Člani DS so se strinjali z izločitvijo Tovarne celuloze Medvode, ter so predlog že načelno potrdili.

Daljša razprava se je razvila okoli predloga KS o razporeditvi delovnih mest. Bilo je več pripomb, katere pa ni bilo mogoče realizirati in je bil predlog sprejet brez sprememb.

Člani DS so obravnavali, oziroma sprejeli sklepe stanovanjske komisije in predloge komisije za nagrajevanje. Sprejeli so predlog za izvedbo simulacije v brusilnici lesa in sicer za delovodjo in izmenskega vodjo.

Na koncu je DS obravnaval tudi nekaj kadrovskih sprememb. Delavski svet je sprejel sklep, da se odpre začasno delovno mesto svetnik v tehničnem sektorju, ki ga bo zasedal tov. Drnovšek do odhoda v pokoj. Tovariš Janez Hribar, dipl. ing., pa bo odslej vodja proizvodnje.

IZVRŠILNI ODBOR JE IMEL REDNO 4. SEJO 24. 9. 1969

Tovariš Vavpotič je podal finančno poročilo za mesec avgust 1969. Glede na isto obdobje v lanskem letu je finančni položaj boljši: realizacija se je povečala za 11 %, direktni stroški za 17 %, skupno pokritje pa je večje za 21 odstotkov. Likvidnost pa je še vedno kritična.

Tovariš Iglič, dipl. ing., je prikazal poročilo o proizvodnji, tov. Lednik, dipl. oec. pa je pojasnil problematiko komercialne službe. Veliko težav je zaradi nabave celuloze, saj so razmere na domačem in tujem tržišču zelo težke in še otežene z nelikvidnostjo. Po besedah tovariša direktorja Albina Vengusta je potrebna, glede na trenutni položaj, skrajna varčnost pri surovinah, nadalje so potrebni čim boljši osebni stiki s kupci, posebej pa je potrebno utrditi sodelovanje s Sremsko Mitrovico in Medvodami.

Izvršilni odbor je odobril tovarišu Ivanu Bogoviču študij na Višji grafični šoli v Zagrebu, tovarišici Pavli Jagodič pa študij na TSS — papirni oddelek.

Odobreni sta bili tudi 2 študijski potovanja in sicer tov. Pavšiču za udeležbo na tečaju, ki ga prireja firma Paul Lippke, Neuwied, ter tov. Zoranu Pircu, dipl. ing. in Ljubu Zabukovcu, ki se bosta udeležila tečaja o MTM metodi — pri firmi Metod Konsult International AB, v Gotenbergu.

Obvestilo

Vevče, oktobra — Vse tiste, ki se zanimajo za učenje tujih jezikov, obveščamo, da si lahko izposodijo v strokovni knjižnici odličnih pripomočkov za učenje nemškega in angleškega jezika LINGUAPHONE. Metoda učenja po tem sistemu je zelo priznana in primerna za otroke in odrasle.

Ker pa sta v strokovni knjižnici na voljo le 2 kompleta (angleški in nemški), vas opozarjamo na krajši rok izposoje (2 meseca) in vam priporočamo, da si izposodite LINGUAPHONE le v primeru, če boste imeli čas za intenzivno učenje.

Pravna pomoč pri RS ZSJ

Vevče, oktobra — Vsi člani kolektiva gotovo še niso obveščeni o tem, da je pri Republiškem odseku Zveze sindikatov Slovenije v Ljubljani tudi služba pravne pomoči. Ta služba nudi in daje članom sindikatov pravne nasvete, prav tako pa jih zastopa pri spornih zadevah pri pristojnih forumih.

V bližnji preteklosti so delavci pri tej ustanovi iskali v glavnem pomoč v vprašanjih, ki so zadevala uveljavljanje pravic iz socialnega zavarovanja, zaradi prenehanja delovnih razmerij, zaradi osebnih dohodkov, razporejanja na delovna mesta, dopustov, kršitve delovnih dolžnosti itd.

Še en pogled na cvetno poletje

Vevče, septembra — Organizacija mladine na Vevčah je že na svoji skupščini sprejela sklep in naloge, da bo organizirala cvetlično razstavo. Take razstave so v splošnem redke, na Vevčah jih pa še ni bilo. Zato je prizadevanje mladincev za to prireditev dvakrat pohvalno.

Razstava je bila v prostorih mladinske organizacije pod zastavljeno. Žal ta prostor za tako prireditev ni posebno primeren. Mladinci so se za to pripravljali nekaj dni do poznih večernih ur. Vodstvo razstave je prevzel mladinec Tone Mahkovič. Tudi aranžerstvo samo je bilo v njegovih rokah. Pomoč pa je imel v prizadevanjih mladinkah in mladincih.

Okoli 400 obiskovalcev, kar je za kraj razmeroma lepo število, je občudovalo razne vrste rož ali v lončkih, šopkih in posamično. Razstavo je popestrilo nad 60 šopkov za različne priložnosti: otroški, nabrani na travniku, ikobana, zmagovalni, svečani, poročni, žalni itd. Domiselni so bili aranžirni predmeti poleg rož kot: kolovrat, kitare, kolo, stare vaze, likalniki, košarice različnih vrst in velikosti. Za vse pa je bila prijetna kulisa gorenjske hiše, na katerih oknih so se šopirili gorenjski nageljni. Tristopetdeset kaktusov od 970 lončnic je tvorilo dopolnitve k razstavi.

Ce je obiskovalca zanimal način vzgoje cvetja, pridobivanje semena in sadik, zlasti pa ime

cvetja, je zlahka dobil potrebna pojasnila. Ob sodelovanju podjetja »Rast« je bilo cvetje tudi možno kupiti.

Posebni del razstave je bila tudi strokovna knjiga. Tu si je obiskovalec lahko privoščil literaturo o cvetju v domačem ali tujem jeziku. Okras razstave so bile tudi nekatera tihožitja v olju in pa risbe in razglednice s cvetlično motivacijo.

Za zaključek so cvetje razdelili na mladinskem plesu v letnem kopališču.

Dejavnost mladincev in domiselna razstava cvetja v organizaciji mladinske organizacije Vevče in Zg. Kašelj sta vsekakor vredni pohvale.

Zoran Trajkovič

Gibanje proizvodnje v mesecu avgustu 1969

	Plan	Doseženo	Izkoriščenje kapacitet I.—VIII. 1969	I. 1968
Papir	100	109,5	90,9	89,9
Lesovina	100	121		

Ker nam je v mesecu avgustu uspelo znižati neobičajno visoko zalogo nedokončane proizvodnje, smo dosegli izredno visoko neto proizvodnjo papirja.

Bruto proizvodnja na PS pa je bila v tem mesecu normalno visoka, zabeležili smo celo za 1,4% višji izmet kot v mesecu juliju, več je bilo tudi zastojev na PS zaradi izklopa električne energije.

Proizvodnja premaznih papirjev je bila zaradi pomanjkanja naročil precej nizka, proizvedli smo le tretjino količine, ki jo predvideva plan. Tudi izmet je bil večji, ker smo proizvajali predvsem obojestransko premazane papirje.

Proizvodnja lesovine je bila za 21% večja od planirane, ker smo večji del uporabljali sita premera 0,8 mm. Trskavost lesovine je bila minimalna.

Gibanje proizvodnje v mesecu septembru 1969

	Plan	Doseženo	Izkoriščenje zmogljivosti I.—IX. 1969	I. 1968
Papir	100	99	90,9	89,8
Lesovina	100	117,1	91,5	87

Proizvodnja papirja je bila v mesecu septembru nekoliko nižja od predvidevanj po planu predvsem zaradi remonta IV. PS. Drugi zastoji na PS so bili majhni (ca. 5,5% z reparaturami), višji pa je bil izmet in sicer na I. in II. PS. Od klasičnih vrst smo izdelali največ brezlesnih pisalnih papirjev, ofset papirjev, bankposta, precej kulerjev, vendar pa manj kot meseca avgusta. Premaznih papirjev smo izdelali sicer nekoliko več, kot v preteklem mesecu, vendar le 46% od predvidene količine.

Proizvodnja lesovine je bila tudi v mesecu septembru visoka, delno zaradi minimalnih zastojev na brusilkah, delno pa zaradi uporabe redkejših sit pri proizvodnji pihane lesovine.

Zapisek z jubilejnega kongresa mednarodne organizacije dela v Ženevi

VEVČE, OKTOBRA — V Ženevi je bil v prvem tednu meseca julija 1969 jubilejni kongres ob 50-letnici mednarodne organizacije dela. V palači Združenih narodov se je zbralo 1600 delegatov iz 68 držav vseh 5 kontinentov.

Med 40 slovenskimi delegati sva se tega kongresa udeležila tudi midva z dr. Borisom Moškomom, za kar se tovarni lepo zahvaljujemo.

Od evropskih držav je manjkala samo Albanija, najštevilnejše pa so bile zastopane Francija, Španija, Zvezna republika Nemčija in Švica, vsaka z več kot 150 delegati. Sledili sta Italija z blizu 100 udeleženci in Jugoslavija s 60 uradno prijavljenimi udeleženci.

Po udeležbi držav z vseh delov sveta in števila strokovnjakov za varstvo pri delu je prekosil ženevski kongres vse podobne doseganje mednarodne manifestacije, na njem so sodelovali najvidnejši sodobni teoretiki in praktiki s področja varstva pri delu.

Mednarodna organizacija dela, katere sedež je v Ženevi, je bila ustanovljena že leta 1919 in vse odtlej dalje rešuje vprašanja za izboljšanje delovnih in zdravstvenih pogojev delavcev z vsega sveta, med drugim tudi vprašanja delovne zaštite in raznih nevarnosti na delu, ki povzročajo nesreče pri delu in profesionalna obolenja v zvezi z delom.

Kongres je bil v največji dvorani palače Združenih narodov ter ostalih manjših dvoranah te impozantne zgradbe, v kateri je stalno zaposlenih prek 3500 uslužbencev.

Kongres je odprl generalni sekretar te organizacije dr. Abbas Amman, številni delegati in to vidni politični in drugi predstavniki posameznih držav pa so kongresu zaželeli plodno in uspešno delo.

Glavne teme kongresa so bile: borba proti požarom v industriji in trgovini, organizacija varstva pri delu v kmetijstvu, gozdarstvu in na plantažah, pospeševanje pri delu v majhnih podjetjih, vzgoja in izobraževanje na področju varstva pri delu, aktivnost univerz, tehniških in poklicnih šol in njihovih učnih programov, ter o vlogi osnovnih in srednjih šol v zvezi varstva pri delu, onesnaževanja atmosfere, organizaci-

Pogled na palačo Združenih narodov v Ženevi in skupino ljubljanskih varnostnih tehnikov, ki so se udeležili kongresa

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Kakšne so možnosti za boljše tehnično-ekonomske rešitve dodelave separatorov?

VEVČE, OKTOBRA — Ne mine delovni dan, da se v sedanjem programu dela v oddelku strojne dodelave papirja ne najde nekaj zvitkov različnih količin separatorov. Občasni slučajni pred desetimi leti so se spremenili v vsakdanjo tehnološko potrebo. Novejša evidenca kaže mesečno gibanje količin do 200 ton. Takšna aktivnost separatorov v naši tovarni potrjuje predvsem posledico, na eni strani nenehnega premika v smeri zahtev po izboljšanju širokega področja končnih uporabnih lastnosti papirja, na drugi strani pa vzroke zaradi specifičnosti vsebine in neskladnosti zaporedja operativnih programov dela na papirnih strojih.

Med najizrazitejše ovire čiste proizvodnje lahko prištevamo niansirne oscilacije pri izdelavi kolar papirjev. Čeprav so separati nezaželeni pojav v praksi in dodatno breme v vsakdanjih strokovnih nalogah odgovornih papirničarjev, jih ne moremo zaradi objektivnih vzrokov popolnoma in brez škode odpraviti, temveč jih lahko z dobrimi preventivnimi posegi v večji ali manjši meri količinsko omejimo.

Kaj je pravzaprav separati?

Pod udamačenim tehnološkim pojmom »separati«, se v naši proizvodnji razume navadno manjša količina kvaliteten manjvrednega papirja (določenega naročila), ki se pri izdelavi izloča iz glavne količine, zaradi trenutnih izven-normativnih nihajev, vseh mogočih procesno zastavljenih lastnosti. Logično je, da odstopanje ne sme presegati komercialno tržnih toleranc, ker je papir v nasprotju primeru »sposoben« samo še za reciklacijsko pot tehnološkega procesa izdelave.

Separati zahtevajo dodatne medfaze dodelave, s čimer raste cena proizvodnje, zavirajo normalen pretok dela, odmikajo dobavne roke, vplivajo na povečanje izmeta, povzročajo neugodnosti v organizaciji dela, izkoriščanju delovnih pripomočkov, delovnih in skladišnih prostorov in ne nazadnje, zasenčijo prepotreb-

ni renome proizvajalca. Razumljivo je, da število naštetih neugodnosti daje slabše rezultate ekonomskih ciljev dela.

Največ dela (s tem tudi zamude časa in povečanje stroškov), dajejo separati v strojni dodelavi papirja in sicer med glajenjem in prečnim rezanjem. Med tema dvema fazama dela je potrebno zvitek separata, zaradi pogoja minimalne gramске težje rezanja, previjalno razdeliti v ustrezno večje število enakih manjših zvitkov. Več manjših zvitkov, namreč enega normalno velikega, omogoča tudi povečanje zmogljivosti rezalnega stroja. Priprava separatorov za rezanje se vrši na previjalno prebiralnem stroju ali enem od gladilnih strojev. Poleg deljenja je v določenih primerih potrebno papirni trak separata pred rezanjem še previjalno obrniti.

Kakšne so možnosti za boljše postopke dela pri dodelavi separatorov?

1. Trditev nekaterih papirničarjev in nepapirničarjev, da je potrebno vse količine separatorov s papirnih strojev v strojni dodelavi pred rezanjem previjalno pripravljati, bodisi z deljenjem ali pri strojno gladkih papirjih celo še z rednim obračanjem papirnega traku, ni povsem strokovno na mestu, čeprav trdijo, da se to delo sedaj tako ureja.

Dodatno delo s separatorom v zgornjem pomenu ne bi smelo veljati kot potreba:

a) če gre za dodelavo prek vzdolžnega rezalnega stroja;

b) če število zvitkov separata in gramska teža papirja že daje zadostno gramsko težo prečnega rezanja. Prav tako ni nujno papirni trak separata obračati.

a) Če je odprema papirja naročniku v obliki zvitkov,

b) če to ne zahteva predelava, oziroma funkcijska stran papirja,

c) če je prečno rezanje možno brez predhodnega previjalnega deljenja.

Previjalno obračanje papirnega traku je praviloma potrebno samo za delno količino previjalno de-

ljenih zvitkov posamezne sarže prečnega rezanja, če namen uporabe papirja to pogojuje.

Pri drugih eventualnih potrebah po obračunanju je možno previjalno obračanje papirnega traku nadomestiti z obračanjem po rezanju (med prebiranjem ali zavijanjem formatov), kar je neprimerno ugodnejše.

Iz prikazane situacije lahko sklepamo, da se samo z nekaj več primerne strokovne organizacijske pozornosti v posameznih detajlih dela, že nudi upoštevanja vredna pospešitev, pa tudi pocenitev celotnega postopka.

2. Negativna stran previjalnega deljenja zvitkov na previjalnem prebiralniku ali enem od gladilnih strojev je istočasno obračanje papirnega traku. Da obdržimo prvotno, oziroma da se izognemo mešani legi površine formatov med prečnim rezanjem, moramo pri takšnem papirju izvajati ponovno previjanje (previjalno obračanje). Z manjšimi tehničnimi spremembami na delovnih pripomočkih ali strojih je možno delo obračanja papirnega traku popolnoma odpraviti.

Na primer:

a) Pri deljenju separatorov na gladilnem stroju lahko izkoristimo lastnosti jermenskega prenosa pogona navijalno vlečnega tamburja (križni ali normalni položaj jermena med obratovanjem daje različne smeri vrtenja, kar lahko povzroča ali tudi ne, spremembo lege papirne površine na navijalnem tamburju).

b) Iste rezultate bi dobili pri previjalnem prebiralniku s preklpom faz elektrovodnikov na glavnem pogonskem elektromotorju in ustrezno dopolnitvijo na hidravličnem reduktorskem sistemu, ali

c) s prenosom zavorne sklopke odvijanja na nasprotno stran stroja, ter predhodim obračanjem (samo po potrebi) zvitka za 180°.

č) navijalno odvijalne tamburje lahko opremimo z obeh strani z delom pogonsko-zavorne sklopke (ne rabimo več zavorne koluta z ene strani tamburja), ter obrnemo zvitek pred deljenjem (samo po potrebi) za 180°.

Pozitivno lastnost omenjene dopolnitve na tamburjih bi lahko vzporedno izkoristili še kot pomembno izboljšavo tudi na drugem področju dela in sicer:

— odpadlo bi delo obračanja praznih tamburjev pri ponovni uporabi istih v strojni dodelavi ali na papirnih strojih;

— odpadlo bi ročno delo medfaznega obračanja papirnih zvitkov med drugim papirnim in gladilnim strojem, četrtim papirnim in gladilnim strojem (če to ne bi šlo v škodo kvalitete glajenja), med prečnimi rezalnimi stroji, kondicionirnim in vzdolžnim rezalnim strojem ter med gladilnim strojem IV in vzdolžnim rezalnim strojem.

d) Če vgradimo z obeh strani prečnih rezalnih strojev odvijalne zavore. S tem bi se lahko istočasno izognili že omenjenemu obračanju zvitkov pred rezanjem ostalih papirjev (brez spremembe na tamburjih) in pridobili tudi novo možnost, da po želji prilagajamo rezanje, glede na bolj ali manj ugodno transportno obnašanje odrezanih pol.

Razumljivo je, da neštete variante niso vse najboljše in edine, kakor tudi, da niso že dokončno uporabno obdelane. Vsekakor pa nakazujejo realne možnosti za boljše delo (predvsem zmanjšanje časa efektivnega dela, oziroma pospešitev pretoka dela in zmanjšanja količine odpadka, kakor tudi poenostavitev delovnega postopka in izboljšanje pogojev dela).

Katerakoli od omenjenih ali neomenjenih možnosti izboljšanja dela najbolj potrjuje vrednost svojega praktičnega upoštevanja s širino in permanentnostjo delovnega področja, na katerega se nanašajo.

Drago Tatič

ja inšpekcijskih služb v posameznih državah in organizacija ter delo zavodov, inštitutov in drugih podobnih institucij za dvig varstva pri delu.

Udeleženci kongresa so se že v drugem dnevu razdelili v posamezne glavne teme tega kongresa. Od Jugoslovancev se je razprav udeležilo nekaj predstavnikov posameznih inštitutov, ki so predvsem govorili o uspehih te službe v zadnjih 20 letih na področju Jugoslavije.

Jugoslovani smo v popoldanskem urah, poleg rednega dela kongresa, obiskovali tudi kolokvije, kjer so predvajali filme o varstvu pri delu. Prikazanih je bilo veliko izobraževalnih filmov, ki so bili poučni, delno informativni in propagandnega značaja.

Vsi udeleženci kongresa smo prejeli precejšnje število strokovnih publikacij in drugega gradiva, predvsem evropskega, o posameznih vrstah zaštite pri delu in zdravstvene zaštite.

Iz tega kratkega pregleda je razviden obseg in pomen kongresa za vsestransko pospeševanje varstva pri delu. Jugoslavija je bila na kongresu številčno zelo močno zastopana, vendar strokovno ni prišla do izraza, predvsem zaradi tega, ker je bilo sodelovanje posameznih zavodov in ustanov pri strokovnih referatih premalo organizirano. Splošno mnenje večine delegatov pa je bilo pozitivno, predvsem zato, ker je bilo veliko razgovorov med delegati, ki so zajemali predvsem izmenjavo mnenj in izkušenj s področja tehničnega in zdravstvenega varstva.

J. V.

**VREDNOST TOČKE
ZA 12 PRETEKLIH MESECEV
od vključno okt. 1968 do vključno
september 1969**

VEVČE, OKTOBRA

Brusilnica	3,62
lepila — polnila	3,72
I. papirni stroj	3,63
II. papirni stroj	3,79
III. papirni stroj	3,82
IV. papirni stroj	3,65
strojna dodelava	3,17
brez t/h za normo	3,56
ročna dodelava	2,90
brez t/h za normo	3,68
energetika	3,70
premaz	3,63
vzdrževanje	3,71
razkladalci	2,80
	4,51
strokovne službe	3,50
podjetje	3,46

Dopisujte

v »Naše delo«

Kako uskladiti pravilnik podjetja o delovnih razmerjih s spremembami zakona

VEVČE, SEPTEMBRA — Zadnje spremembe temeljnega zakona o delovnih razmerjih (TZDR), objavljene v Uradnem listu SFRJ, št. 20, so številne in zelo pomembne. Zato bo moral tudi naš pravilnik o delovnih razmerjih doživeti znatne spremembe in dopolnitve. Zastavlja se vprašanje, ali je bolj smotrno spreminjati obstoječi pravilnik, ali pa sprejeti nov pravilnik, prečiščeno besedilo. Menim, da bi bilo glede na število in pomen zadnjih sprememb, kakor tudi glede na prejšnje spremembe in dopolnitve, ki zmanjšujejo preglednost pravilnika, bolj koristno, če bi delavski svet sprejel novo prečiščeno besedilo. To bi bila tudi ugodna priložnost, da se odpravi nekatere pomanjkljivosti v tem splošnem aktu, na katere je opozorila praksa.

V dosedanjem 34. in 35. členu našega pravilnika imamo predpisano, v katerih primerih se sprejemajo delavci na delo za določen čas in po kakšnem postopku. Z zadnjo spremembo temeljnega zakona je črtano določilo, po katerem se je delo za določen čas avtomatsko spremenilo v delo za nedoločen čas, če je delavec po poteku določenega časa nadaljeval delo v podjetju, ali pa če ga je podjetje že pred potekom tega časa razporedilo na delovno mesto, na katerem ni pogojev za delo za določen čas. Ker je sedaj to določilo črtano, se seveda zastavlja vprašanje, kakšen je pravni učinek tega črtanja in kaj je treba predpisati s pravilnikom. Predvsem to pomeni, da takšne možnosti sploh ni več. Zato bi bilo treba v pravilnik o delovnih razmerjih vnesti izrecno določilo, da delavcu, ki je bil sprejet na delo za določen čas, preneha delovno razmerje, ko ta določeni čas poteče. Na ta način bi se izognili morebitnim nesporazumom, do katerih bi lahko prišlo zaradi stare navade in pojmovanj, ki izvirajo iz dosedanje prakse. S pravilnikom bi bilo treba tudi izključiti možnost, da se delavca, ki je bil sprejet za določen čas, razloži na drugo delovno mesto. S takšno razporeditvijo bi namreč podjetje obšlo določila o obvezni razglasitvi vsakega prostega delovnega mesta in bi v zvezi s tem lahko prišlo do kompliciranih sporov.

Sedanji členi 27. in do 31. pravilnika urejajo preizkušanje delovnih sposobnosti novospregajetega delavca. Zadnja sprememba temeljnega zakona daje delovnim organizacijam širša pooblastila za urejanje teh vprašanj s pravilnikom. Namreč, še naprej je ostala zakonska možnost, da se strokovne in druge delovne sposobnosti delavca preizkušajo že pred sprejemom na delo, ali pa šele po sprejemu na delo (s poskusnim delom). Na katerih delovnih mestih in na kateri od obeh navedenih načinov se bo preizkušalo delovne sposobnosti delavca, se določa s splošnim aktom. Seveda ni nujno, da se to določi s pravilnikom o delovnih razmerjih. Bolj koristno bi bilo ta določila vnesti v splošni akt v sistematizaciji delovnih mest. V sedanjem besedilu zakona ni več določila, da delavec, ki ne izvrši uspešno poskusnega dela, nima več pogojev za nadaljnje delo v podjetju in mu delo preneha z dnem, ko mu je vročena dokončna odločba o uspehu poskusnega dela. Zato bo treba to določilo vnesti v novi pravilnik, ker bi sicer lahko prišlo do nejasnosti, kakšen položaj ima delavec, ki ni uspešno opravil poskusnega dela. Treba bo tudi predpisati, da ima delavec pravico ugovora proti odločbi prve stopnje, s katero je odločeno, da ni zadovoljivo opravil poskusnega dela in da mu zato preneha delo v podjetju, tj. treba je izrecno določiti, da delavcu preneha delo šele z dnem vročitve dokončne odločbe.

Novo besedilo zakona prav tako nima več določila, po katerem je delavec, ki je bil na poskusnem delu, lahko kadarkoli in brez obrazložitve prenehal delati in izstopil iz podjetja, če je menil, da mu delo ne ustreja. Spet se lahko vprašamo, kakšen je pomen te

spremembe. Ali to pomeni, da delavec, ki je na poskusnem delu ne more na tak način izstopiti iz podjetja, ali pa se to lahko v smislu prejšnjega določila regulira s pravilnikom? Če pogledamo določila temeljnega zakona o delovnih razmerjih o prenehanju dela delavcem v podjetjih, pridemo lahko samo do enega zaključka: osnove za prenehanje dela določa zakon taksativno. To pomeni, da osnov za prenehanje dela ni mogoče mimo zakona določiti s splošnim aktom. Iz tega sledi, da izstop delavca iz podjetja med poskusno dobo, kot ga je dopuščal dosednji zakon, ni več dovoljen. Takšnemu delavcu lahko preneha delo samo na iste načine, kot vsem drugim delavcem.

Zadnje spremembe temeljnega zakona dajejo podjetjem tudi širša pooblastila za urejanje vprašanja razporejanja delavcev. Predvsem so podjetja pooblašena, da s splošnim aktom določijo pogoje, kdaj delavec lahko odkloni delo na nekem delovnem mestu, če na tem delovnem mestu niso izvedeni predpisani varnostni ukrepi. Prejšnji 29. člen zakona je določal, da delavec lahko odkloni delo, »če bi mu zaradi tega na delu grozila smrtna nevarnost«. Če izhajamo iz določil čl. 79 in 80 temeljnega zakona o varstvu pri delu, bi bilo treba v pravilnik o delovnih razmerjih (sedanji 40. člen) vnesti določbo, s katero bi se dovolilo delavcu, da odkloni delo na delovnem mestu, na katerem ni izvedeno varstvo, ne samo v primeru smrtnih nevarnosti, marveč že v primeru, če mu grozi neposredna nevarnost za zdravje in telesno integriteto.

Popolnoma je spremenjeno urejanje premestitev delavcev. Prejšnje določbe zakona so točno določale pogoje, ki so morali biti izpolnjeni, da je bil delavec lahko premeščen z enega delovnega mesta na drugo. Pogoja sta bila dva: če je to zahteval delovni proces in če so pogoji, ki so se zahtevali za drugo delovno mesto, ustrezali stopnji delavčeve strokovne izobrazbe. Sedaj je to spremenjeno in predpisano, da se delavec razporeja iz enega delovnega mesta na drugo v primerih in po postopku, določenem s splošnim aktom, s tem da mora novo delovno mesto ustrezati stopnji delavčeve strokovne izobrazbe določenega poklica, oziroma smeri. Zakon torej določa samo en pogoj: da delovno mesto, na katero se delavca razporeja, ustreza stopnji njegove strokovne izobrazbe. Ostalo (primeri, oziroma pogoji in postopek premeščanja) mora biti predpisano v splošnem aktu. To so nova pooblastila in potrebno bo najti primerni način za njihovo izvedbo. Načinov je več. Na vsak način bi pa moralo razporejanje temeljiti na potrebah čim boljšega in čim bolj ekonomičnega izvrševanja delovnih nalog in čim bolj smotnega uporabljanja strokovnih in drugih delovnih sposobnosti delavcev.

Tudi vprašanje začasne premestitve na delovno mesto, kjer se zahteva nižja strokovna izobrazba je z zadnjo spremembo zakona nekoliko drugače urejeno. Zakon ne govori več o višji sili, temveč samo o izjemnih okoliščinah. S tem pa ni rečeno, da takšna začasna premestitev v primeru višje sile ni več dovoljena. Menim, da

so sedaj primeri višje sile zajeti v izjemnih okoliščinah, ker je ravno višja sila predvsem izjemna okoliščina. Seveda pa morajo biti te izjemne okoliščine našteje v splošnem aktu (npr. potres, poplave, požar, pomanjkanje električne energije, pomanjkanje surovin, neuradna odsotnost delavca itd.). Delno imamo te primere že našteje v členu 41 in 42 našega pravilnika, vendar bo verjetno treba ta določila še dopolniti.

Če se delavec noče ravnati po dokončni odločbi o premestitvi, mu delovno razmerje preneha s potekom roka, ki ga določa splošni akt. Ker zakon ne določa, od kdaj teče ta rok (»odpovedni« rok), bi bilo treba to predpisati v pravilniku o delovnih razmerjih, ni prav, da teče od dne vročitve dokončne odločbe.

Zadnja sprememba temeljnega zakona dopolnjuje tudi določila o delovnem času. Do sedaj je bilo namreč sporno, koliko ur na teden mora delati delavca z otrokom, starim do 8 mesecev, ki ima pravico delati 4 ure dnevno, če uvede podjetje petdnevni delovni teden. Nekateri so trdili, da mora delati 24 ur tedensko. Novo določilo zakona pa je popolnoma jasno, namreč, da se izjemoma 4-urni delovni čas tudi v petdnevnem delovnem tednu ne poveča delavki z otrokom, oziroma, da se krajši delovni čas ne poveča invalidu, ki ima pravico do skrajšanega delovnega časa.

Sprememba temeljnega zakona dopušča tudi dopolnitev določb pravilnika, ki obravnava izredni plačani dopust. Omogočeno je namreč, da je plačani dopust za opravljanje strokovnega ali drugega izpita lahko tudi daljši od sedem dni.

Pri kršitvah delovnih dolžnosti novi predpisi ne razlikujejo več med postopkom in organom za izrekanje opominov ter za izključitev delavca. Ni namreč več obvezno, da o izključitvi delavca odloča delavski svet z večino vseh svojih članov. Sedaj mora podjetje v splošnem aktu predpisati organ in postopek izključitve. Dana je torej možnost, da v pravilniku obdržimo dosedanje določila, lahko pa tudi določimo, da o izključitvi odloča disciplinska komisija, seveda z možnostjo ugovora na delavski svet.

Spremenjeni temeljni zakon tudi pooblašča podjetja, da v splošnem aktu predpišejo postopek pri odstranitvi delavca z delovnega mesta ali iz podjetja (suspens) in tudi pogoje za to.

Končno je treba omeniti še spremembe glede prenehanja dela. Predvsem pa poenostavljen postopek v primeru samovoljne zapustitve dela. V pravilniku bo treba samo določiti kolegijski organ, ki bo ugotavljal, da je delavec samovoljno zapustil delo. Disciplinskega postopka za urejanje delovnih razmerij, kakor smo ga poznali doslej, ne bo več, zato bo treba dobro pretresti vse možnosti za bolj in ustrežnejšo ureditev odprtih vprašanj, ki jih moramo rešiti s pravilnikom o delovnih razmerjih.

Jurij Mušič

Najprej za kajenje, potem za branje

VEVČE, SEPTEMBRA — Izdatelj časopisa, ki naj bi izhajal v avstralski Novi Gvineji — Papua, so namenoma izbrali tiskovni papir, ki ima istočasno lastnosti cigaretnega papirja, kot poroča neka zahodnonemški časopis.

Glavni urednik tega avstralskega lista računa trdno s tem, da bodo domorodci kupovali list le z namenom, da bi zavijali cigarete. Upajo pa, da bodo sčasoma prišli na to, da nudi papir tudi interesantno čtivo.

Grafična razstava v Milanu

VEVČE, OKTOBRA — V dneh od 4. do 12. oktobra so se grafičarji iz vsega sveta gnetli na veliki razstavi tiskarske tehnike, založništva in papirja v Milanu. Na več kot 100.000 m² pokrite površine je kakih 800 razstavljalcev iz 22 držav prikazalo svoje izdelke. — Beograjsko poslovno združenje papirne industrije je na to razstavo poslalo svojo delegacijo. Tako sem imel kot član delegacije priložnost videti razstavo in še tovarni Cartiera di Verona in Cartiera Burgo, ki delata v bližini Milana.

Potovanje v italijansko trgovsko in industrijsko središče Milano bi lahko imenoval potovanje presenečenj. Po stominutni zamudi Simplon ekspresa v Ljubljani smo na milansko centralno postajo pripeljali z zgledno točnostjo. Drugo presenečenje v Milanu ni bilo več tako prijetno, nobene sobe nismo dobili ne blizu in ne daleč od kolodvora. Po vztrajnem iskanju smo imeli tudi kanček sreče. Rezervirane in nato odpovedane sobe so nam prijetni receptorji le dodelili. V mestu me je presenetil neznanski promet osebnih in drugih avtomobilov. Pred leti sva bila z Maroltom na obisku pri našem zastopniku Manzoni. Takrat je zastopnik še vozil avto in je z lahkoto obvladal vse ulice. Danes pa domačini ne utegnejo več spremljati vseh prometnih sprememb, ki jih prometniki uveljavljajo, da bi bil promet bolj tekoč. Ko nas je v hotel prišel iskat italijanski zastopnik, so prometniki odpeljali njegov avto, ker je za kratek hip čakanja pri receptorju, nepravilno parkiral avto. Slabih 12.000 lir je bila globa, dve uri izgubljenega časa in dobršno mero zrahljanih živcev je bilo novo presenečenje Milana. Domačini znajo zlobno pripomniti, da kadar je v mestni hiši tesno z denarjem, pošljejo prometnike na lov za naplačno parkiranimi avtomobili, menda je vsak deseti na vrsti. Pri 800.000 avtomobilih, kolikor jih ima Milano, pa že začasno napolni mestno kaso.

O sejmu v Milanu nisem imel prave predstave. V mislih sem imel naše razstave, morda sem pričakoval mednarodno grafično razsežnost. Zato so me dimenzije res presenetile. Vsi pokriti prostori so imeli razsežnost en kilometer v dolžino in sto metrov v širino. Tudi en prostorček v dvoranah ni bil prazen, vse je bilo izpolnjeno s stroji in drugimi materiali, ki služijo tiskarstvu.

Največji del razstave je bil namenjen tiskarstvu, manjši papirništvu in najmanjši založništvu. Tovarne tiskarskih strojev so razstavile nešteto strojev za vse vrste tiska in velikosti — od miniaturnih za tiskanje luknjanih kartic do ogromnih veččlenskih rotacij. Vse je bilo v gibanju. Vsak podjetnik je hotel dokazati, da je njegov stroj najboljši in da je najlepši tisk. Na tone in tone so razdelili raznih prospektov, vrečk in pisanih reklamnih predmetov. Zopet sem bil presenečen; na izrazito poslovnem sejmu, razen morda razstave iz zgodovine tiskarstva — od kitajskih pismenk do današnje barvne tehnike, je bilo polno šolarjev vseh velikosti in starosti. Vsak je nosil ne eno, ampak po tri in več vrečk s kilami slikovito potiskanih papirjev in raznih balončkov in vetrnic. Mislil sem, da je to samo naša domača navada in balkanska seveda.

Tiskarska tehnika je v silnem razvoju. Vse je na poti avtomatizacije. Ofset tisk je bil na sejmu predvsem poudarjen. Ostale tehnike so imele bolj malo besede in so zaostajale. Veččlenske ofset rotacije so bruhale razne sejske revije. Repro tehnika je dajala prednost ofsetu. Vse se poenostavlja in pridobiva na hitrosti. Pet, deset in dvanajst tisoč odtisov na uro ni bila nobena posebnost. Oviro v nadaljnjem razvoju so omenjali papir. Večina papirja je bila površinsko utrjena; poklejana, premazana ali kako drugače oplemenitenjena. Sedaj imajo besedo papirničarji. Najti morajo nove nevtralne beline, nove površine, nove trdnosti in boljše lastnosti papirja pri pre-

vzemanju barv v tiskarskem stroju.

Videl sem, kako so na razstavo prihiteli Japonci, kakih 20 jih je bilo, skoro vsak je imel fotoaparat. Vodja jim je nekaj naračal. Raztepli so se na vse strani sejma. Proti večeru sem jih videl, kako so se zbirali na istem mestu. Vsak je bil krepko otovorjen z raznimi prospekti in tudi v glavah so verjetno mnogo pametnega odnesli z razstave. Ni čudno, da so v razvoju tehnike prvi na svetu. Iz daljne Japonske so prihiteli, da poberejo, kar doma nimajo ali primerjajo s tem, kar imajo in pridejo v poslovni svet z novimi idejami in tehniko. In jaz sem presenečen, kako smo Jugoslovani zaverovani vase.

Na razstavi smo videli najrazličnejše stroje za končno obdelavo potiskanega papirja. Rezalni stroji so imeli elektronske krmilne sisteme, linije za sestavljanje knjig so bile kompletne; od zbiranja in zgibanja listov pa do priprave hrbitišč in platnic, razni sekalni avtomati za embalažo so imeli tiskovne člene, tako da so škatle raznih velikosti gotove izpadale iz stroja in najnovejši številni stroj je imel brzino 12.000 listov na minuto.

Založniki so prikazali knjige. Platnice iz baročnih časov so prevladoval. Namesto usnja so uporabljene res verne imitacije, le strokovnjak je ločil usnje od skaja. Veliko je bilo videti knjig, ki so opisovale umetnost, naravo in tehniko, samo da je prišla do izraza barvna reprodukcija.

Italijanski papirničarji so uporabljali to razstavo za zasedanje svojega kongresa. Škoda, da se ga nismo mogli udeležiti; zasedanje so končali pred našim prihodom. Enako smo zamudili simpozij, ki je na veliko razpravljal o bodočnosti raznih vrst tiskarske tehnike.

Italijanske tovarne papirja so imele na voljo precej veliko dvorano. Do zadnjega kotička so jo napolnili z maketami svojih tovarnih in svojimi izdelki. Tabriano je razstavil lepe klasične papirje s starostno imitacijo in čudoviti podobami v vodnem znaku. Burgo je tekmoval s premaznimi papirji Zandersu. Zanders pa je bila edina inozemska tovarna, ki je razstavila na tej razstavi. Na splošno sem imel vtis, da večina papirjev ne dosega naših vevških papirjev. Tudi premazni papirji od Burga ali Prealpine niso bili videti lepši.

Izdelovalci papirnih strojev in opreme za celulozno in papirno industrijo so bili skromnejši. Manjkali so nekateri svetovni proizvajalci. Na razstavi so prevladovalе slike strojev ali pa so

(Nadaljevanje na 4. strani)

Knjige v mikro obliki

Znana tvrdka v ZDA je pred kratkim predstavila nov sistem za knjižnice; knjige, 150-krat pomanjšane, bodo zbirali na karticah in tako ameriške knjižnice ne bodo več v skrbeh za prostor.

Mikrotehnika, katero so razvili, omogoča, da lahko zberejo 3200 strani formata A 4 na velikost navarne poštne kartice. Pomanjšanje strani pa lahko s pomočjo bralnega aparata producirajo do originalne velikosti. Napravili so tudi že prvi »zavitek informacij«, saj so 700 zvezkov različnih strokovnih knjig zbrali na 100 karticah, istočasno pa začeli prodajati prve reproduksijske aparate.

Grafična razstava v Milanu

(Nadaljevanje s 3. strani)

bili na razpolago prospekti in sila zgovorni zastopniki. Pri Overtecnicci so imeli v stalnem pogonu miniaturni papirni strojček. Brzina stroja je bila 5 metrov in širina 22 cm. Delal je prav lepe papirje.

Res presenečen sem obstal pri modernem zavijalnem stroju. Popolnoma avtomatsko je omotal in zalepil pakete v velikosti B1. Zavija vse formate z dolžino stranic med 60 in 120 cm. Zmogljivost stroja je 40 ton papirja na izmeno. Stroju so stregli trije delavci. Tovarna Wrapmatic je požela s tem strojem in tudi z drugim manjšim, za format A4, res veliko priznanje. Stroj ni drag. V naši tovarni bi že po dveh letih dajal čisti dobiček.

Pri Vacuumaticu so pokazali nove številne stroje. V primerjavi z našim števnim strojem so bili novi stroji kompaktnjši, vzbujali so vtis zanesljivosti in laže jih bo prilagoditi v delovni proces. Popolnoma nov stroj so napravili za štetje kartonov. Zmogljivost je imel 500 listov na minuto pri kartonih debeline do 700 g/m².

Ustavil sem se tudi pri producentih tiskarskih barv. Morda zato, ker je bilo tam najbolj barvito ali pa zato, ker z njimi poslovno precej sodelujemo, odkar imamo težave s prodajo premaznih papirjev.

Oba izdelovalca Kast-Ehinger in Hartman sta se povezala z italijanskima papirničarjema vsak s svojim in skušata z domačimi papirji plasirati barve v Italijo. Videti je bilo, da je ta oblika uspešna za oba partnerja, morda tudi zato, ker Italijani ne slovijo kot dobri izdelovalci tiskarskih barv. Pa še nekaj sem videl. Izdelovalci premaznih papirjev se izogibajo dajati nepotiskane vzorce. Tisk namreč močno poudari kvaliteto papirja, tako močno, da papir celo izgubi razne drobne napake.

Na milanskem sejmu sem srečal mnogo znancev. Jugoslovanski grafičarji so v velikem številu obiskali razstavo. Beograjski grafični zavod je pripeljal svoje delavce kar z avtobusom. Srečal sem znanca iz Subotice, Novega Sada in še bolj oddaljenega Skopja. Tudi Ljubljancem in Mariborčanom ni manjkalo. Snidenje je bilo z vsemi zelo pristržno. Nekateri so zadovoljstvom poudarjali, da so zelo veseli, ko me najdejo na razstavi, češ, to je dober znak, da nismo več zaverovani samo vase, ampak smo šli pogledat, kaj delajo grafičarji po svetu, kakšen papir uporabljajo in končno pogled na široki svet nam bo dal spodbude za novo tehnologijo in nove papirje.

Mimogrede sem pogledal posebno ločeno razstavo strojev za predpakiranje prehrablenih izdelkov in strojev za pakiranje farmacevtskih preparatov. Tu je bila prava paša za oči.

Stroji niso bili veliki in je bila preglednost nad funkcijami dobna. Lesketajoče aluminijaste folije so se mešale z barvnimi odtenki raznih preparatov, steklenič in pilul. Imel sem občutek, da sem v kakem miniaturnem luna parku.

Pri pakirnih strojih se je šopiril OM z viličarji. Takimi, kot smo jih pred kratkim naročili tudi mi. Zvedel sem, da uspešno sodelujejo z Jugoslovani. Pri fotografiranju viličarjev uporabljajo kot model-šoferja pristno Jugoslovanko; prikupno Zagrebčanko. Živela kooperacija. Dobra poslovna kooperacija je ona, kjer da vsak partner svoje zadnje dosežke!

Dva dneva sem porabil za ogled sejma in v soboto popoldan se mi je zdelo, da bi moral še marsikaj ogledati. Nekatere paviljone sem ogledal dvakrat in pri drugem ogledu sem našel obilo stvari, za katere bi trdil, da jih dva dni prej ni bilo na razstavi. Dva dni prej sem zapisal zato, ker smo na vmesni dan obiskali papirnici Cartiera di Verona in Cartiera Burgo.

Cartiera di Verona je pomemben italijanski koncern za proizvodnjo papirja, lepenke, kartona in embalaže. Nam so dovolili vstop v tovarno, ki je v neposredni bližini Milana. V tovarni proizvajajo karton (kromov nadomestek, duplex in triplex), valovito lepenko in potiskano embalažo. Tovarna je precej večja kot je na Količevem, ima pa le 550 delavcev. Tehnični direktor nam je razkazal tovarno. Papirni stroji so stari po več desetletij. Videti pa je, da jih stalno rekonstruirajo, saj imajo vsi stroji po enega ali celo po dva premazna agregata. V embalažnih in tiskarskih oddelkih imajo novejšje stroje. Zelo dobro imajo organiziran transport. Uporabljajo motorne viličarje na butan. Žab ne pozna, zato lahko uporabljajo modificirane palete, ki imajo le vrhno ploščo in dve po 6 cm visoki prečno na deski pribiti letvi. Take palete pošiljajo kupcem. Prednost teh palet je v nizki ceni in še stabilnejše so od naših — standardiziranih. Palete naložijo do višine 120 cm. To višino so določili zaradi skladiščenja v regalih in tudi zato, ker je za prevoz ta višina najprimernejša.

Transportne poti od stroja do stroja so sestavljene iz valjčnih sektorjev. Vsak sektor ima po pet gibkih valjev. Na vsakem koraku po tovarni smo videli veliko skrb, kako izboljšati transport. Zaradi urejenega transporta je bila tovarna videti prostorna in zelo čista.

Po končanem ogledu smo vprašali, kaj sodijo o sedanjí situaciji na trgu papirja. Direktor tovarne je menil, da ne more kaj dosti povedati, ker je prodajna centrala v Veroni in razen programa nima stika z njimi. Vseeno je povedal, da je doslej mislil, da se na trg papirja kaj spozna. Toda sedanja situacija nima nobene zakonitosti in da je vse postavljeno na glavo. Naročil je dosti, četudi so ceno povečali od 6 do 12 lir. Omenil je, da nekaj tovarn stoji, ker si niso pravočasno zagotovili celuloze.

Popoldne smo obiskali papirnico ilustracijskih papirjev največjega italijanskega koncerna Cartiera Burgo. Tovarna stoji na robu Milana. Ob vstopu v tovarno sem bil presenečen; neverjetna čistoča in red. Povsod, kjer so možne zelenice, so skrbno oskrbovane, nikjer pa nisem opazil kakih rož. Torej ceneno in učinkovito.

Na lesnem prostoru imajo začetne zaloge lesa. Skladovnice so visoke do 4 metre in dolge po 100 m. Videl nisem niti ene cepanice. Les je avstrijski, češki in ruski. V tovarno postavljen jih stane med 11 do 12.000 lir. Enako skladiščijo topole. Ob obisku so imeli 12.000 m³ lesa za 50 ton lesovine na dan. Les za brusilnico čistijo v velikih bobnih. Lesovina vsebuje 40 % topole. Lesovina gre skozi luknjice 1—1,2 mm in na lepo centriklinersko postajo. Na koncu jo belijo in zbirajo v velikih posodah. Kontrola lesovine je skrbna. Uporabljajo poseben pri-

merjalni projekcijski mikroskop. Z njim ocenjujejo dolžino vlaken in trskavost.

V veliki dvorani delata papirna stroja; prvi je Voigtov in drugi Beloitov, oba enake širine. Na mokrem delu sta stroja široka 3,7 metra. Papirni trak za premazni stroj je 3,44 širok. Gramska teža je v glavnem 42/43 g/m². Kontrola gramske teže je zelo natančna; strojevodja jo vpišuje vsake četrte ure na desetinko grama točno. Posebej skrbno kontrolirajo luknjičavost s fotocelicami. Mesta označijo, da lahko na previjalniku luknje ali zalepijo z lepaki ali iztrgajo določeno dolžino in nato zlepijo. Papir vsebuje 50 % celuloze in 50 % lesovine. Kot polnilo uporabljajo izključno angleški kaolin. Papir ima 10 % pepela.

Premazni stroj Beloit je konstruiran za ilustracijske papirje. Brzina je 800 m. Ima dva premazna agregata za vsako stran po enega. Vsak agregat doda papirju po 9 g. Povedali so, da brez angleškega kaolina ni dobrih premaznih papirjev. Papirna stroja in premazni stroji so po kapaciteti točno uglaseni. Naprava za avtomatsko lepljenje je delovala brezhibno. Celotni postopek priprave je bil dolg kako minuto, odločitev noža od papirja je trajala kakih 5 sekund in to samo na prvem agregatu, drugi agregat je ostal aktiviran. Tudi navijalna naprava je delovala odlično. Brzina stroja je ostala vseskozi enaka tj. 800 metrov! Papir gladijo na Eckovih gladilnikih. Ob zagonu premaznega stroja so imeli 35 % izmeta in tudi več. Sedaj vozijo z 12—16 % izmeta.

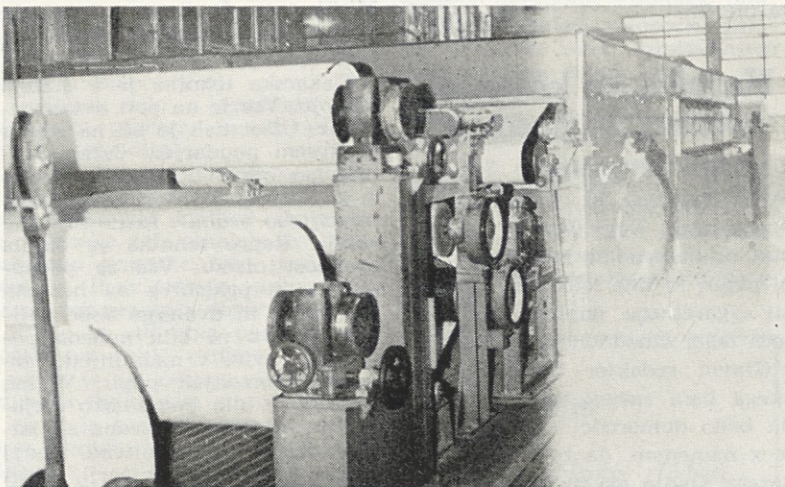
Pred odhodom iz tovarne so nam pokazali še tovarniški laboratorij. Oprema je bila raje skromna kot bogata. Presenetilo me je, da ni bilo nobene laborantke. Na vprašanje so mi odgovorili, da je bolje tako, vsaj ni možnosti za skušnjave.

V eni in drugi tovarni so bili res prijazni. Če so le mogli, so nam ustregli. Res je videti, da sta se deželi zblížali. Prijateljski stiki državnih voditeljev hitro spreminjajo odnose med ljudi. In res bi bilo lepo, da ostanemo prijetni sosedje.

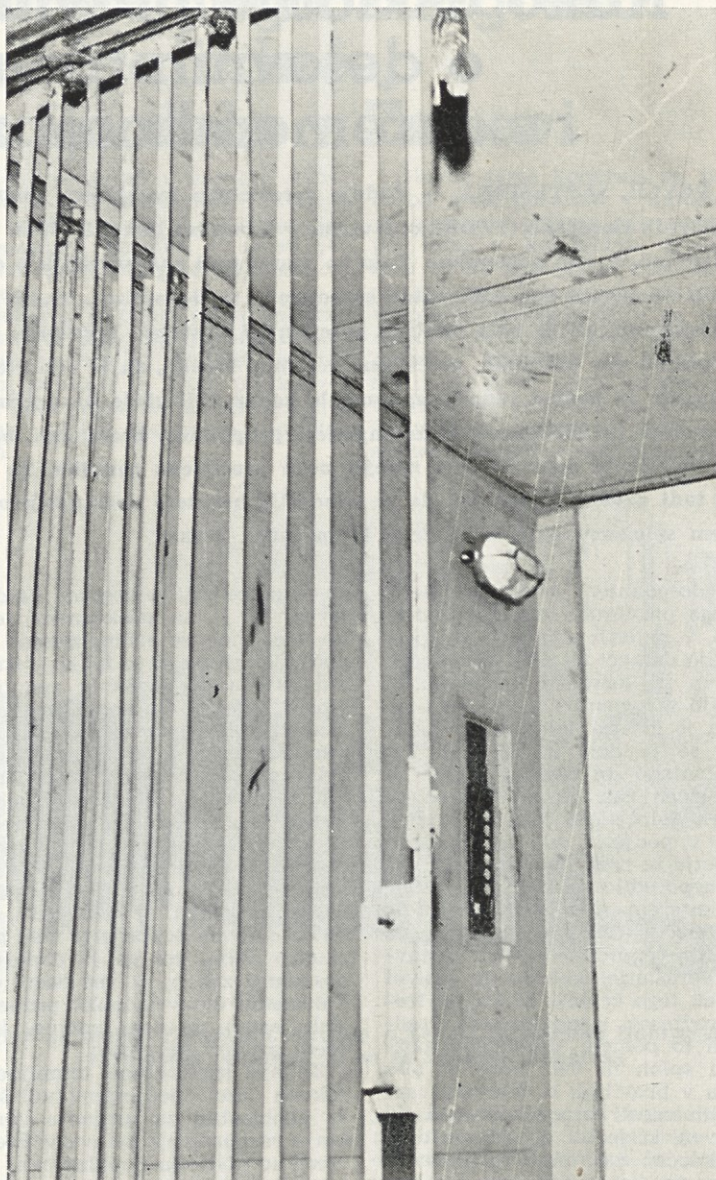
V nedeljo sem se sam peljal domov. Mimogrede sem se ustavil še v Benetkah. Lep sončen dan je še poudaril lepote Benetk. Ob dveh sem bil na Markovem trgu. Zvonovi so udarili polno uro. Od vseh strani so drzno priletavali golobi. Pogojni refleksi je povedal desetstisočim golobom, da bodo ob točnem zaporedju udarcev zvonov dobili hrano. Prav veličasten je bil pogled na prhutajoče golobe. Ob tem sem se spomnil na znano šalo. Tone je vprašal Franceta: »Zakaj nisi vzel ženo v Pariz, ko si šel na izlet?« Francce mu odvrne: »Ja, Tone ali si že slišal, da bi kdo vzel na izlet v Benetke domače golobe.«

Ob prehodu meje me je čakalo zadnje presenečenje. Nobenega carinskega pregleda ni bilo v našem kupeju. Škoda, prav nobene stvari nisem imel za cariniti.

Albin Vengust

Zlasti za offset papirje je priporočljivo in nujno, da gredo skozi kondicionirni stroj

Varovalna ograja pri tovarnem dvigalu za celulozo in polnila ne gre v račun nekaterim razkladalcem

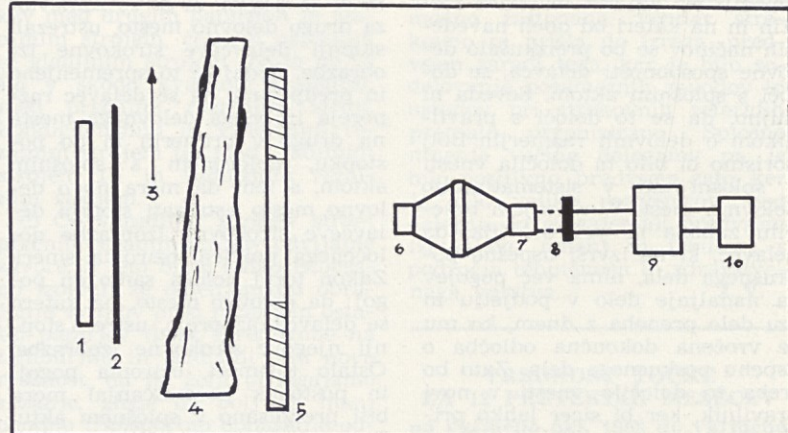
Specialni stroji za pakiranje formatnih papirjev

Na zasedanju Zellchemig 1969 so predstavili tudi stroj »Stevens-ABC-3000«, ki opravlja operacijo zavijanja risov v ovojni papir avtomatično in desetkrat hitreje, kot poteka to delo pri normalnem ročnem zavijanju. Stroj zavija formate širine 406—889 milimetrov, dolžine 508—1143 (1280) milimetrov, višine 17—101 mm.

Laško se zavijajo vse vrste papirjev ne glede na gramsko težo. Potek dela na stroju je naslednji:

1. nastavitev zvitka ovojnega papirja in istočasno namestitev lepilnega traku,

2. rezanje v nastavljeno dolžino, 3. postavitve risa in sicer ročno (če se direktno vključi prečni rezalni stroj, tudi ta operacija lahko poteka avtomatično), 4. zlepljenje po sredini, 5. zapognitev na vseh štirih oglih, 6. namestitev lepilnega traku desno in levo, 7. obojestranska zapognitev še ostalih koncev papirja in končno zlepljenje po stranicah, 8. stroj izvrše gotove zavitke. Stroj proizvaja firma Lamb AG iz Švice.

1 = svetlobno telo, 2 = motno steklo, 3 = smer gibanja, 4 = drevesno deblo, 5 = zaslonka, 6 = kamera, 7 = sistem leč, 8 = fotocelica, 9 = oječevalec, 10 = integralni števec

Merjenje lesnih debel brez dotika

VEVČE, SEPTEMBRA — Prostorino, oziroma kubaturo lesnih debel običajno določamo z ročnim merjenjem srednjega premera in dolžine hloda, potem pa direktno ali s pomočjo tablic preračunavamo.

Iznajdba avtomatične merilne naprave predvideva, da se bo drevesno deblo z enakomerno hitrostjo premikalo v smeri vzdolž-

ne osi med osvetljenim motnim steklom in optiko. Optika prenese pomanjšano sliko na fotocelico, v kateri izhodišče uravnava elektronski ojačevalec integralni števec.

Rezultat merjenja se izraža kot prostornina, ki izhaja posnetke, sence in dolžine poti drevesnega debela v določenem času.

Človek v dobi računalnikov

VEVČE, OKTOBRA — Danes obstaja že dosti zapisov, ki so bili zasnovani na temeljih znanstvenih proučevanj in ki govore o tem, kako naj bi izgledal svet čez 10, 20, 30 let.

Če torej pregledamo ves ta različen material, si lahko že predstavljamo, kako bo, ko bodo postali elektronski računalniki tako nenadomestljivi, kot je sedaj npr. telefon ali pisalni stroj, računski stroj ipd.

Danes imamo v Jugoslaviji približno 140 elektronskih računalnikov. Moči in kapacitete teh aparatov so zelo različne, odvisno pač od namena uporabe. V Ameriki pa jih imajo danes približno 45.000, ravno tako raznih moči.

S polno pravico lahko pričakujemo, da se bo število računalnikov tudi v Jugoslaviji zelo hitro povečalo in da se bo čez nekaj let pojavil problem: kje dobiti strokovnjake, ki bodo znali upravljati s temi stroji. Ne smemo se zanašati, kajti priprava takega strokovnjaka ni kratkotrajna.

Poskusimo si predstavljati svet brez telekomunikacijskih sistemov in sredstev: telefona, printerja, telegrafa, brez letal, vlakov, avtomobilov. Zelo težko bi izračunali, kako bi se zmanjšal življenjski ritem v takšni situaciji.

Moramo si biti na jasnem, da upravljamo telefon že 90, radio 60, televizijo pa 35 let. Na prometna sredstva smo se že popolnoma navadili in se jih z lahkoto poslužujemo. Sigurno pa je, da je število tistih, ki ne znajo telefonirati, še vedno zelo veliko.

Če je bilo za dosedanje stanje razvoja potrebno toliko časa, je za sodobna sredstva za avtomatsko upravljanje potrebno mnogo manj časa in za današnjo stopnjo razvoja lahko rečemo, da je na izredni višini. Že danes pa lahko rečemo, da je pravzaprav zelo malo kadrov, ki bi bili zadovoljivo sposobni, da delajo z računalniki.

Število računalnikov pa stalno narašča. Servan-Schreiber pravi v svoji knjigi Ameriško izzivanje: leta 1955 je bilo v ZDA 1000 računalnikov, po tem, kar danes vemo, jih bo še pred letom 1975 okoli 80.000.

Lahko torej zaključimo, da bo proces izpopolnjevanja sredstev za avtomatsko upravljanje potekal vse hitreje in napredovali bodo tisti, ki se bodo znali vključiti v ta tok napredka.

KAKŠEN JE TOREJ PROBLEM?

Na prvi pogled bi lahko rekli, da obstaja še veliko več enostavnejšega, o čemer bi lahko pisali. Vendar pa si mi zdi, da je problem, katerega mislim obravnavati, že toliko velik, da se ga izplača pregledati z več strani.

PRVA SKUPINA PRIMEROV

Skupina a) se nanaša na vprašanja v zvezi s časom. Kako cenimo čas? No, najprej moramo pravzaprav razumeti vprašanje, ozir. ali gre za naš osebni čas, ali za tuji čas, pravzaprav za katerega? Tukaj mislim na občutek časa, ki se pojavi v človeku, kadar se spozna z vsemi tistimi znanstvenimi in realiziranimi tehničnimi dosežki v sodobno razvitih državah, tako na gospodarskem, industrijskem, družbenem in ekonomskem področju. Nato pa, ko z druge strani občutimo, koliko je moralo preteči časa (dni), da smo razumeli, da je edini izhod iz današnjega stanja in integracija in združevanje intelektualno-razvojnih kapacitet. To, da smo spoznali, kako počasni smo, izziva nekakšno nezadovoljstvo, ki je še toliko večje, če se pokaže, da integracija kapacitet ni dala določenih rezultatov.

b) Kakor spoznamo, s kakšno počasnostjo obvladujemo tehniko računalnikov in potem ustvarjamo organizacijske ukrepe za njihovo bolj učinkovito izkoriščanje,

se vedno sprašujemo, komu to koristi.

Ali so primeri sploh še potrebni? Če so, je tu še eden.

c) Kadar se spomnimo, koliko časa se na vseh nivojih dolgo govori in piše, da so na voditeljskih in raznih mestih in položajih v podjetjih, administraciji (na vseh nivojih) ljudje s pomanjkljivo strokovno izobrazbo. Še veliko primerov bi lahko navedli za vse to stanje, za vse to počasno premikanje, ki vodi v prav svojevrstno zaostalost. To je en del problema, ki govori o našem obravnavanju vprašanja časa in ceni, ki jo ima za nas. Ta dinamična komponenta vsakega problema, ki ima vse pravice, da ga omenjam s sodobnim, izgleda, da postaja ključna in ravno zaradi tega tudi kritična. No čigav je problem? Zvezni, republiški ali naš?

DRUGA SKUPINA PRIMEROV

Teamsko delo. O tem beremo, poslušamo in se strinjamo, da je to že dokazana evidentna oblika, prek katere je možno ustvariti še več kot je $1 + 1 = 3$. Vendar, kako naj se osvobodimo vezi za individualne težnje? Kako naj izvršimo integracijo intelektualnih, kreativnih naporov, katere posamezniki izvajajo. Z mnogo naprov v svojem kreativnem delu in voljo naj na ta način pospešimo ta čudežni fenomen stalnega porasta idej, misli, spoznanj.

Tudi za ta pojav lahko navedemo dosti primerov.

Na primer: Čeprav smo v dobi računalnikov in kibernetike, to se pravi, da z vseh strani prehajamo k problemu, pa smo vendarle, če gledamo s stališča vseh strok in znanstvenih disciplin, še vedno pristaši obstanka razdrobljenosti na vseh nivojih, pa naj bo to sektorjev, oddelkov v podjetjih, inštitutih, fakultetah, ter zveznih institucijah, organih in organizacijah.

Vsekakor bi bilo zelo tvegano, zelo nevhvalno in neugodno analizirati konkretne primere in efekte tega stanja in prave vzroke. To je predvsem karakteristika nekega obdobja in le zaradi tega tudi vsem prav dobro poznana.

Zato lahko rečemo, da je takšen način dela zelo neracionalen v vsakem pogledu in da bi bilo dobro na konkreten način izvajati nekatere iniciative in to na širšem področju.

To je druga skupina primerov in lahko opazimo, da istočasno soupada tudi prvi skupini, po določenih elementih pa jo lahko pridružimo tudi ostalim skupinam, v celoti ali pa samo delno.

TRETJA SKUPINA PRIMEROV

Ta tretja skupina primerov ima poleg ostalega tudi določeno povezavo z drugo skupino primerov; ne gre tukaj za poglede vsakega značaja v skupnih primerih oz. v fenomenu, da je $(1 + 1 = 3)$: $: 2 = 1,5$ s to razliko, da se drugi primer nanaša izključno na znanstveno raziskovalno delo in strokovni kader, tretji pa na vse zaposlene.

Resnici na voljo moramo poudariti, da je v osnovi to vprašanje že davno rešeno, vendar samo v osnovi. Dejansko je pobuda za pridružitve posameznika skupnosti potreba, ki jo ima človek, da je v nekem smislu zaščiten, da ni sam, ker je težko in tvegano biti sam, boriti se sam. V glavnem se mi nismo dosti oddmaknili od tega. Lahko rečemo, da je ravno pričetek tega procesa posebno interesanten. Zanimivo je namreč videti ponašanje posameznika v tej skupnosti, h kateri je prostovoljno pristopil, na njegov odnos do skupnosti in skupnih interesov.

Obvezno je treba poudariti, da moramo, če hočemo ta problem spoznati do kraja, vedeti, da odvajajo v raznih organizacijah precejšnja sredstva v različne fonde, niti ni malo primerov, ko

si odtrgujejo od ust, da bi dosegli kvalitativni skok. To je skupni interes, v katerem tudi posameznik vidi svoj osebni interes. Vendar so to le bolj specifični primeri. Zanimivo je pogledati osebni odnos do skupnega interesa tudi z drugega vidika.

Kaj recimo pomenijo velike stimulacije? Do kam so v večini primerov prišli?

Stimulira se: za redno prihajanje na delo, za varovanje strojev, za prihranke na času, materialu, energiji itd., oziroma za celo vrsto normalnih del, postopkov, ki se zde že samo po sebi umevni.

Kaj bi se zgodilo, če bi se te stimulacije ukinile? To je vsekakor drastično vprašanje, vendar je potrebno, da bi se pokazal problem in njegov obstoj.

Kajti ogromno je število ljudi, ki kontrolirajo, kdaj je kdo nepozno prišel na delo, kdaj ga ni bilo na delu, kako je kdo varoval stroj, oziroma prihranil čas, material, energijo in tistih, ki vse to obračunavajo, ki utrjujejo razne metode normiranja in stimuliranja, še večje pa je število tistih ljudi, pri katerih se raznovrstni delovni efekti in rezultati, postopki, disciplina ne merijo z drastičnimi merili, kot je ura, meter ali dinar.

ČETRTA SKUPINA PRIMEROV

Znanje — diploma. Kakšno in kolikšno je naše znanje? Vsaka ocena je le relativna, vsak odgovor na to vprašanje je relativen — no eden je absolutno točen: ne zadostuje. Ta trditev je vedno veljala in velja še danes, za vse čase in za vse države, pa tudi za našo. Priznati moramo, da ni dolgo, odkar smo se izpisali iz skupin gospodarsko in kulturno nerazvitih in priznati moramo, da se še nismo vpisali v skupino razvitih držav — vendar to ne pove ničesar.

Ravno tako je trditev, da določene ambicije v zvezi s tem vprašanjem obstajajo, vendar zaostajajo sistemi, zaostajajo dela na realizaciji teh ambicij. Neizpodbitno je dejstvo, da je še vedno v ogromni večini primerov znanje de iure, diploma pa de facto, prva in prava osnova tudi za osnovanje delovnih odnosov in za utrjevanje kriterijev, za recimo: osebne dohodke, razpored na delovno mesto itd. Da bi prišli do tistega pravega, kar je še treba spremeniti, je potrebno še veliko sprememb — posebno v človeku, v ljudeh. Vendar je v glavnem nezadovoljiva hitrost menjanja — osnovni problem in težava.

Treba je vedeti, da niti študentje, ko se osvobodijo izpitnih morij, v katerih se nahajajo pred in za čas izpitov, niso zadovoljni z relativno nizkim kriterijem in neobhodnim minimum znanja za prehodno oceno, niti niso zadovoljni s stopnjo sodobnosti učnih programov, ker se boje, da jim to ne bo dovolj dobra osnova za spoprijem s problemi, ki jih gleda na njihovo predstavo čakajo po diplomii v praksi itd.

Morda ne bi bilo brezsenseno še dalje naštevati, oziroma komentirati ta problem, vendar se mi zdi, da bi bilo za enkrat dovolj. Za soočenje s problemi in kako vsaj približno izgledajo.

ZAKLJUČEK

Kakor danes v istem času in v istem prostoru vzporedno živita vrhunska civilizacija in kanibalizem, znanstveniki najvišje stopnje in nepismeni, tisti, ki uspešno koristijo (poklicno in privatno) vsa sredstva, ki jih nudi sodobna tehnika in tisti, ki za to še sploh niso slišali, prav zato bodo tudi v bodočnosti obstajale razlike med »vrhom« in »dnom«.

Vsa ta tehnika in znanost, ki se še razvija, pa vsekakor ne bo privilegij samo nekaj ljudi, genialnih in aktivnih v pridobivanju znanja, ker obstaja koristen način znanosti, ki privede do tega, da lahko tudi poprečni po-

znalci tehnike izkoriščajo dobrane, ki jih je ponudila znanost.

Tako je to s telefonom, hladilnikom, programskim strojem za pranje itd., tako bo tudi z nizom modifikacij specialnih računalnikov, katerih del bo namenjen tudi širši javnosti.

Jasno je, da obstaja participacija med tistimi, ki vodijo, tistimi, ki aktivno sodelujejo in tisti-

Nove knjige v strokovni knjižnici

1. Servan-Schreiber: Ameriško izzivanje. Ljubljana, DZS 1969. Sg.: RA-00050, RA-00051, RA-00052

2. Fotokopija: W. J. Carter, Paper-making, a worthwhile career. The purpose of beating paper stock. The theory and practice of mechanical preparation of stock for the paper machine. Iz revije Papermarker. Sg.: CP-00207

3. Stanković, Fr.: Zastara potraživanja IPK/OEP-20/68 Zagreb, Informator 1969. Sg.: IPK/OEP-00118

4. Tehnična dokumentacija. Predavanja na posvetovanju o kompleksnem vzdrževanju strojev in naprav. Ljubljana, Biro za instr. in tehn. dokumentacijo 1969. Sg.: TE-00135

5. Simpozij o raziskovalni in razvojni dejavnosti v gospodarskih organizacijah. Bled 8.—10. aprila 1969. Kranj, Šola za organizacijo dela 1969. Sg.: RA-00053

6. B. L. Browning: Analysis of paper. New York, M Dekker 1969. Sg.: CP-00298

7. Knežević, Lalić: Ekonomika proizvodnje u industrijskim poduzećima OEP: 1. 2. 1969. Zagreb, Informator 1969. Sg.: IPK/OEP-00119

8. Knežević, P.: Amortizacija kao faktor troškova, cena i reprodukcije. OEP: 3. 4. 1969. Zagreb, Informator 1969. Sg.: IPK/OEP-00120

9. Zabel, B.: Temeljni zakon o podjetjih s pojasnili. Ljubljana, Ur. list SRS 1969. Sg.: PE-00316

10. Fotokopije: Sg.: CP-00209

O. Huber: Das Problem der Füllstoffretention bei der Papierherstellung.

T. M. Riddick: Role of the Zeta-potential in coagulation involving hydrous oxides.

Lafaye, Jacquelin: The Zeta-potential and its application to paper making.

Sennet, Olivier: The interface symposium — 12

11. Derenčin, Krleža: Osnovni zakon o radnim odnosima. IPK: 13—14/69 Zagreb, Informator 1969. Sg.: IPK/OEP-00121

12. Djurić, D.: Biohemija i biofizika industrijskih otrova. Beograd, Zavod za stručno usavršavanje zdr. radnika SRS 1966. Sg.: K-00106

13. Handbuch der Reproduktionstechnik. Band III. Frankfurt/Main, Polygraph 1962. Sg.: TS-00011/3

14. Fotokopije. Sg.: CP-00210

Black, Walters: Electrophoretic studies of turbidity removal with ferric sulphate.

Black, Hannah: Electrophoretic studies of turbidity removal by coagulation with aluminium sulfate.

Black, Hannah: Measurement of turbidities.

15. Fotokopija: Sg.: CP-00211

H. Bonnings: Verbesserung der Stabilität von Kaolin-Satinweiss Streichmassen durch Stärke-Phosphat Ester.

16. Tehnična enciklopedija (Č-Električna) Zagreb, Jug. leksikogr. zavod 1969. Sg.: LE-00006/3

17. Linguaphone-Deutscher Kursus. London, Linguaphone institute. Sg.: RA-00054

18. Linguaphone-English course. London, Linguaphone institute. Sg.: RA-00055

19. Hornby itd.: The advanced learner's dictionary of current english. London, Oxford Univ. Press 1968. Sg.: SL-00130

V STROKOVNI KNJIŽNICI SO VAM STALNO NA VOLJO TUDI NASLEDNJE DOMAČE IN TUJE STROKOVNE REVIEJE:

Les (slov.) Ljubljana
Moderna organizacija (slov.) Kranj
Nova proizvodnja (slov.) Ljubljana

mi, ki ta sredstva izkoriščajo. Npr. zdravnik upravlja röntgen aparat, ekonomist elektromehanski stroj za računanje. Jasno je, da bodo tudi taki, ki za vsa ta sredstva avtomatike sploh ne bodo vedeli.

V interesu družbe je, da teh poslednjih ne bi bilo, in da bi tistih, ki bodo znali sami uporabljati ta sredstva čim manj. V vsakem primeru pa še vedno prednjači tista družba, v kateri je odstotek tistih prvih večji. Tako bo tudi ostalo.

Po reviji Tehnika 8/69 priredila: ing. M. Žemva

Naše gospodarstvo (slov.) Maribor
Novosti iz nauke i tehnike (srbohrv.) Beograd

Ölhydraulik und Pneumatik (nem.) Mainz

Österreichische Papierzeitung (nem.) Wien

Paper Trade Journal (angl.) New York

La papeterie (franc.) Paris

Das Papier (nem.) Darmstadt

Pulp & Paper Magazine of Canada (angl.) Gardenvale

Pulp & Paper International (angl.) San Francisco

The World's Paper Trade Review (angl.) London

Produktivnost (srbohrv.) Beograd

Sigurnost u pogonu (srbohrv.) Zagreb

Strojniški vestnik (slov.) Ljubljana

Stampa i papir (srbohrv.) Zagreb

TAPPI (angl.) New York

Tisk-papir (slov.) Ljubljana

Tehnika (srbohrv.) Beograd

Teorija in praksa (slov.) Ljubljana

Wochenblatt für Papierfabrikation (nem.) Biberach an der Riss

Werkstattstechnik (nem.) Berlin

Zellstoff und Papier (nem.) Leipzig

Življenje in tehnika (slov.) Ljubljana

DOSLEJ NISMO OBJAVILI NASLEDNJIH NOVOSTI V STROKOVNI KNJIŽNICI

VEVČE, JUNIJA

1. Pavić, Crnić, Duić: Prava na nekretninama II. knjiga IPK: 1-2/69. Zagreb, Informator 1969. Sg.: IPK/OEP-00111/2

2. Bazala B.: Zakon o parničnom postupku. IPK: 3-4/69. Zagreb, Informator 1969. Sg.: IPK/OEP-00113

3. Brecht, Zippel: Wege zur Verbesserung des Wasserhaushalts von Papierfabriken. Darmstadt, E. Roether Verlag 1963. Sg.: CP-00200

4. Pulp and paper science and technology. Vol. II — Paper, Ed. by C. Earl Libby. New York, McGraw-Hill Book Co. 1962. Sg.: CP-00201

5. Stuff preparation for paper and paperboard making. Ed. by F. M. Balam. Oxford, Pergamon Press 1965. Sg.: CP-00202

6. Zbirka sodnih odločb. Knj. XIII. zv. 1. Beograd, Službeni list 1968. Sg.: PE-00119/36

7. Studija o postojećem stanju, o perspektivi razvoja i o usmjeravanju integracionih kretanja. V 3 knjigah. Ljubljana, Industrijski biro 1965. Sg.: PE-00312

8. Tečaj trgovinske angleščine. By M. P. Drayton. Ljubljana, Mladinska knjiga 1969. Sg.: RA-00049

9. Položaj in vloga direktorja v industrijskem podjetju. V 3 delih. Ljubljana, Republiški svet sindikatov Slovenije 1965. skr. Sg.: PE-00313/1, 2, 3.

10. Regelungstechnik in der Papiererzeugung. Band 29. Darmstadt, Verein der Zellstoff- und Papier-Chemiker und Ingenieure. 1960. Sg.: CP-00203

11. Kral V.: Unutrašnja kontrola. Organizacija i primjena. OEP-14-15. Zagreb, Informator 1968. Sg.: IPK/OEP-00114

12. Zbirka sodnih odločb. Knjiga XIII. zv. 2. Beograd, Službeni list 1968. Sg.: PE-00119/37

13. Kaltenbach J.: Leimungsprobleme nach neueren Erkenntnissen. Wiesbaden, Dr. Sändig Verlag 1960. Sg.: CP-00204

14. Birkner: Europ. Handbuch der Hersteller und Verarbeiter von Zellstoff, Papier und Pappe. 1968/69. 32 ed. Hamburg, Birkner & Co. Verlag 1968. Sg.: RG-00017

Tekmovanje gasilcev papirne industrije slovenskih tovarn

Vevče, oktobra — V Krškem je bilo v nedeljo dne 28. septembra tekmovanje gasilcev papirne industrije SRS. To tekmovanje je bilo v času požarno-varnostnega

tedna v SRS, ob 30-letnici gasilskega društva tovarne papirja in celuloze v Krškem ter ob zaključku proslav 100-letnice slovenskega gasilstva.

Tekmovalna desetina z drugimi udeleženci proslave v Krškem

V požarnovarnostnem tednu je bila 23. septembra velika praktična gasilska vaja na stavbo Zadružnega doma v Zadvoru. Te vaje se je poleg 11 društev udeležila tudi desetina gasilcev iz papirnice Vevče

V Krškem se je zbralo 6 gasilskih društev iz papirne industrije in sicer: tovarna papirja in celuloze iz Krškega kot organizator letošnjega tekmovanja, tovarna papirja in kartona iz Količevega, gasilci iz tovarne Radeče in gasilci iz Sladkega vrha, Ceršaka ter naše tovarne.

Tekmovanje se je začelo že zgodaj zjutraj na stadionu v Krškem v naslednjih disciplinah:

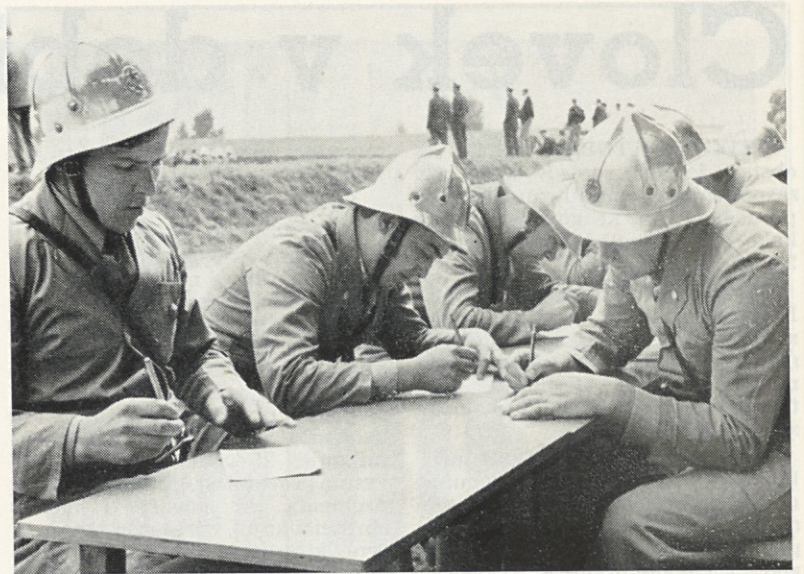
- tridelni hitrostni suhi napad,
- polaganje cevovoda na 105 metrov,
- vezanje vozlov in
- testi iz preventive in taktike požarnega varstva v papirni industriji.

Samo tekmovanje je potekalo kolikor toliko zadovoljivo, le domačim tekmovalcem so sodniki včasih »pozabili« odšteti nekaj kazenskih točk, kar pa smo ostali sodelujoči na tem tekmovanju že vnaprej pričakovali. Po 3-urnem tekmovanju se ni dalo vedeti, kdo bo dokončni zmagovalec in je obračunska komisija končno le izračunala, da so I. mesto dosegli domači tekmovalci, tj. gasilci iz tovarne papirja in celuloze v Krškem. Naši gasilci so osvojili z minimalnim zaostankom kazenskih točk II. mesto in s tem prejeli pokal ter diplomu. Na III. mesto so se uvrstili presenetljivo gasilci iz Količevega, sledijo pa gasilci iz Radeč, Sladkega vrha in Ceršaka.

Naši gasilci so bili v dveh disciplinah prvaki in sicer v disciplini vezanja vozlov ter vprašanj iz preventive in taktike. Dvakrat pa smo osvojili drugo mesto in sicer v polaganju cevovoda na 105 m ter tridelnem hitrostnem — suhem napadu.

Popoldan je bila proslava ob 30-letnici gasilskega društva Krško ter svečana podelitev pokalov in diplom. Tov. Trampuž, direktor tovarne v Krškem je orisal delo, uspehe in težave njihovega gasilskega društva ter nasploh vseh društev v papirni industriji in se na koncu v svojem in tovarniškem imenu zahvalil gasilcem za plodno ter uspešno delo, predvsem pa za sodelovanje na področju požarnega varstva, gasilec iz tovarne papirja v Vevčah in tovarni papirja v Radečah.

V. J.

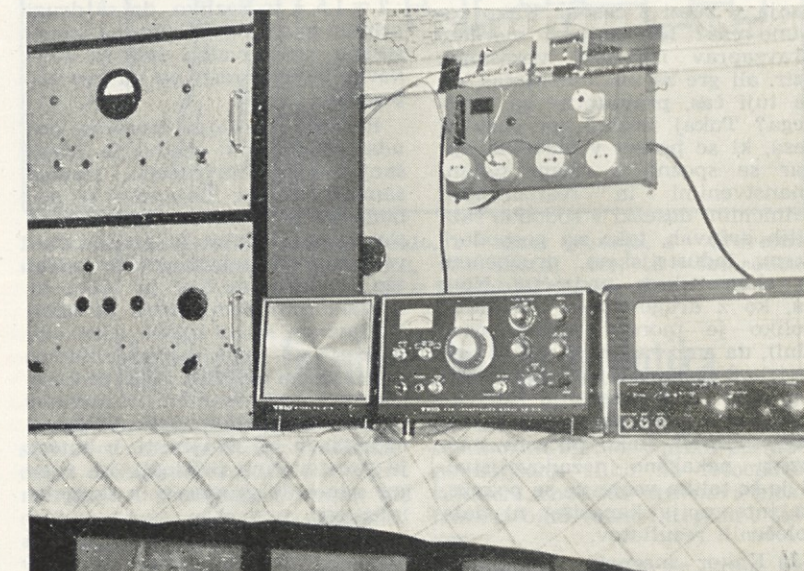
Tekmovalna desetina pri reševanju pismene naloge iz preventive in taktike gašenja in poznavanja nevarnosti požarov v papirni industriji

Zaključek proslave gasilcev papirne industrije SRS v Krškem. Prvi z desne so gasilci papirnice Vevče

Predsednik PIGD Vevče tov. Skvarč prejema od organizatorjev pokal in diplomu za osvojeno II. mesto papirniških gasilskih društev

Dvema radijskima postajama se je pridružila še ena, na katero so radiomaterji zelo ponosni, saj je najnovejši dosežek japonske telekomunikacijske tehnike (na sliki v sredini)

Visoko priznanje tov. Karlu Lorbeku

Za dolgoletno delo na področju požarnega varstva v Papirnici Vevče in za delo v Občinski gasilski zvezi Ljubljana-Mostopolje je bil tov. Karel Lorbek na predlog Občinske in Republiške gasilske zveze Slovenije odlikovan z odlikovanjem II. stopnje, ki mu ga je podelila Gasilska zveza Jugoslavije.

Za to visoko priznanje mu člani PIGD Vevče in celotni kolektiv naše tovarne iskreno čestita.

V. J.

Naš »ljubi, zlati« tov. Lorbek se poslavlja od sodelavcev v tovarni, vendar pa ne od gasilcev, katerim bo tudi v bodoče zvest

Hitra intervencija ob požaru

Vevče, oktobra — V torek 23. septembra je gorela hiša št. 48, nasproti upravnega poslopja tovarne. Vzrok požara je bila otroška nepazljivost in neizkušenost. V zgornjem delu hiše je zgorela kuhinja in del ostrešja. Večjo katastrofo so preprečili sosede, nakladalci papirja, ki so delali v bližini in pa seveda hitra intervencija domačih gasilcev prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Vevče. Takoj za tem so prihitela na pomoč tudi desetine poklicne gasilske brigade iz Ljubljane in prostovoljci gasilskih društev Sostro, Zalog, Kašelj in Slape. Gašenje in reševanje premičnin je hitro in organizirano potekalo. Že takoj naslednji dan pa je priskočila na pomoč papirnica Vevče z nujnimi popravili na strehi in drugod, tako da smo stanovalci lahko kmalu spet uredili bivanje v hiši.

Sam osebno in vsi stanovalci se vsem, ki so nudili pomoč, iskreno zahvaljujemo.

Stane Brenčič

20 let dela »HK Slavije«

VEVČE, OKTOBRA — Letos mineva 20 let, odkar je bil pod okriljem sindikalne organizacije papirnice Vevče ustanovljen hokejski klub Papirničar. Peščica funkcionarjev je v zelo težkih pogojih dela uspela prebroditi težave in obdržati klub, ki je preživel težke krize in se zopet postavil na noge. Samo z izredno požrtvovalnostjo in zavestjo je bilo doseženo, da je klub prebrodil težke trenutke in da danes lahko govorimo o ponovnem vzponu »Slavije«, ki je prav ob svojem jubileju pokazala, da spada med najboljše hokejske ekipe v Jugoslaviji.

Hokejski klub »Slavija« še danes deluje v izredno težkih pogojih. Ker klub še nima svojega drsališča tudi ni pogojev za sodobno delo. Lahko rečemo, da so tako rekoč s kampanjskim delom doseženi rezultati toliko več vredni in dajo slutiti, da bo z dograditvijo umetnega drsališča v Zalogu hokej zelo napredoval. Želja vseh ljubiteljev hokeja je, da bi bilo to čimprej.

V naslednjem sestavku smo skušali v kratkih obrisih prikazati prehojeno pot HK Slavije.

Hokej na Vevčah

Kot sta bila v letih 1941 do maja 1945 potisnjena ob tla kulturno in družabno življenje, tako je tudi športna dejavnost na Vevčah čakala čas, ko se bodo lahko vse mlade sile spet sprostile. Živahna, predvojna dejavnost v nogometu, atletiki, odbojki, namiznem tenisu, telovadbi in drugih športih, je takoj po osvoboditvi dobila nova krila ob ugodnejših in lepših pogojih kot prej. Športne sile v mladih ljudeh, ki so morali za ta čas vzeti v roke puške ali pa jih je tujec kakorkoli izoliral, so prišle spet pomlajene na dan in vzklile z novo, večjo močjo. Športniki izpred nekaj let so še vedno aktivno sodelovali. Starejši, vsekakor pa bolj izkušeni, so poskušali in tudi uspeli organizirati nove skupine.

V Polju je začelo delovati telovadno društvo »Partizan«, na Vevčah pa športni klub »Rdeča zvezda«, ki je imel poleg drugih, kot glavno disciplino, nogomet. Že leto ali dve pozneje je pobudo in organizacijo prevzel »Papirničar«. V papirnici Vevče so se organi-

zacije zavzele za fizikalni napredek, zlasti sindikat je delo »Papirničarja« z vso vlogo podpiral.

Seveda so se vse zvrsti športa odvijale le od zgodnje pomladi, do srednje jeseni. Pozna jesen in zima pa sta ostali brez organiziranega športnega življenja.

Poplavljeni travniki pod Zalogskimi hribi, nekatera močvirja in pa vode na Studencu so v zimskih mesecih zamrzile. Tedaj se na ledenih ploskvah pojavlja mladina z drsalkami vseh vrst, kupljenimi, doma napravljenimi, podredovanimi, vendar najenostavnejših oblik.

Ta mladina je slišala, da je v svetu vrsta športa, ko s palicami in žogo igrajo na ledu. Prave predstave o tej igri niso imeli, vendar so začeli nekakšen »nogomet« na ledu. Treba jih je bilo seznaniti s pravili, oskrbeti opremo in majhen prostor za igrišče.

Neumoren hokejski organizator, delavec in igravec obenem, Jože BEZLAJ, je s temi potrebami prišel pred takratni sindikalni odbor. Ko je razložil, kako je mladina za hokej in drsalni šport navdušena, ko je povedal, koliko jih je in kako so aktivni, je odbor predlog sprejel. Takratni sindikalni delavci v odboru: Stane Meljo, Franci Goljar, Edo Tomažič, Stane Klešnik, Rudi Puhar, Robert in Edo Delorenzo in drugi so z glasovanjem potrdili ustanovitev »HK Papirničar« v sezoni 1948/49. Pri takratnih prilikah so sposlovali od vodstva tovarne, da so v delavnicah lahko napravili nekaj hokejskih palic, nekaj drsalk in tudi že novo ograjo za igrišče. Z igriščem oziroma pripravljanjem ledu so poskušali na

različnih krajih, povsod skoraj brez uspeha. Enkrat je bila kriva mila zima, drugič neprikladna tla. Končno je le uspelo na prostoru, kjer je danes 50-metrski kopalni bazen.

In tako se je le začelo, brez tradicije in pravih izkušenj. Nezmožljiva pa je bila volja peščice ljudi, med katerimi sta imela glavne zasluge tovariš BEZLAJ in za umetno drsanje tovariš Stane KLEŠNIK. V isti sezoni se je vevški publiki že predstavilo prvo hokejsko moštvo v sestavi: Edo DELORENZO, Maks DORNIK, Lojze DORNIK, Marjan PEČAR, Miro DEJAK, Ivan KUCHAR, Janez TRILER, Emil MAROLT, Ivo SOTLAR, Gregor REPINA, Stane KLEŠNIK in Jože BEZLAJ.

Pomanjkljivo opremljeni igralci — njihove drsalke bi danes delale čast vsakemu tovrstnemu muzeju — z mnogo navdušenja, so se že spoprijeli v prvih prijateljskih srečanjih z moštvi HK iz Brežic, Kranja, Tržica, Maribora in Celja. Vrstili so se uspehi in neuspehi, vendar je moštvo kljub temu začelo tekrovati z močnimi HK Ljubljana in HK Jesenice. Tu je bil hokej že daleč pred vevškim. S tako igro so Vevčani napredovali in do leta 1955 nekajkrat postali republiški prvaki. Svoj največji uspeh so dosegli v sezoni 1955/56, ko so sredi hokejskih Jesenic, torej na tujem ledu, premagali favorizirane domačine z rezultatom 4:2, drugi dan pa Celjane s 3:1.

Tako so postali slovenski hokejski prvaki. Pridobili so si pravico tekovanja v I. zvezni ligi. To je bil edinstven primer, da je majhnemu podeželskemu klubu, iz le po industriji papirja znani vasi, uspelo sodelovati v najvišjem razredu v državi.

Žal je bilo tu finančno in strokovno težko zdržati. Med leti 1957 do 1961 je prišlo do menjave generacij. Slabe zime so onemogočile vidnejši napredek moštva in afirmacijo kluba, tako da je že močno kazalo na prenehanje hokejske dejavnosti. S starejšimi hokejisti se ni dalo več tekrovati. Zgodovina izpred nekaj let se je ponovila. Večja skupina mladih drsalcev bi rada igrala hokej. Delo z njimi je prevzel spet neumorni hokejski delavec Jože BEZLAJ in le z majhno pomočjo ostalih v teh letih postavil na noge mlado moštvo.

Klub je dobil novo ime »Slavija«. Pod novim imenom se je v letu 1964 že zdela, da je mlado moštvo zrelo za nastop. Zato je šlo na tekovanje za mladinsko republiško prvenstvo 1964. Tu so se srečali z mladinci Ljubljane, Jesenic in Celja. Rezultati 5:0 z Ljubljano in kar 8:1 z Jesenicami so potrdili trenerjeva predvidevanja. »Bravo Slavija, hitro drsajo, lepo in točno podajajo, dobra kolektivna igra...« tako so poročali športni novinarji.

Kot mladinski prvaki naše republike je bila mladincem odprta pot na državno prvenstvo v Zagrebu. Z zmago nad Mladostjo z 2:0 in Partizanom 3:1 so mladinci Slavije triumfirali za naslov državnega prvaka za leto 1964. Tako so mladinci točno po 3 letih treninga od popolnih začetnikov postali državni prvaki v mladinskem odločanju na tekovanju v Beogradu »Slavijo« izločilo. Če je zmagala na ledeni ploskvi, je zgubila za zeleno mizo.

Sezona 1965 je bila po tekovanju in napredku mladine prav tako uspešna, pač pa je zakulisno odločanje na tekovanju v Beogradu »Slavijo« izločilo. Če je zmagala na ledeni ploskvi, je zgubila za zeleno mizo.

K mladim fantom so v letih 1966/67 pristopili še nekateri starejši igralci. Pod vodstvom trenerja Gregorja REPINE so ponovno osvajali republiška prvenstva in igrali kvalifikacijske tekme za vstop v I. zvezno ligo. Tu so z zmago nad »Crveno zvezdo« in »Spartakom« pridobili pra-

Prizor s treninga tekme med Slavijo in Jesenicami

vico tekovanja v I. zvezni hokejski ligi. To je bil velik dogodek, ki je razgibal ne samo igralce same in vodstvo, pač pa so vsi prijatelji »Slavije« postali le spet ponosni na ta šport.

S tekovanjem v sezoni 1968/69 je moštvo utrdilo svojo igro, se uvrstilo v družbo najboljših šestih: HK Jesenice, HK Medveščak, HK Olimpija, HK Kranjska gora, HK Partizan in HK Slavija.

Tako in s takim obeležjem praznuje HK Slavija letos svojo 20. obletnico. Od prvih negotovih korakov, ko so si fantje iz delavskih in kmečkih hiš nadeli drsalke, je vevški hokej prek mnogih težav dosegel dokaj zavidljiv uspeh. Te težave ne minevajo. Manjše so v tehničnem pogledu, kot v organizacijskem, večje pa v gmotnem. Vsekakor pa Slavija želi ohraniti tradicijo športnega delovanja v vzhodnem delu Ljubljane in kot taka ne bo ostala neopažena tam, kjer do danes njene barve še niso prodrle.

Nekaj higienskih pravil za hotele, restavracije, počitniške domove, planinske kočje in samske domove

1. V živilski stroki ne smemo zaposliti nobene osebe brez pismenega dovoljenja zdravnika. Potrebno je stalno kontrolirati zdravje, čistočo rok in telesa, nadalje čistočo in urejenost perila, obleke in pokrival celotnega osebja.
2. Potrebno je menjati posteljno perilo in sicer: za novega gosta, za stalne goste pa mora biti oprano vsakih 14 dni.
3. Izvajati in vzdrževati najstrožjo higieno v vseh oddelkih in prostorih.
4. Stalno prek celega dne vzdrževati čistočo stranišč, kopalnic in umivalnikov, stranišče mora biti stalno oskrbovano s toaletnim papirjem. Po predpisih se mora odstranjevati vse hišne smeti, pomije in druge odpadke.
5. Najstrožje je potrebno prepovedati pljuvanje in metanje odpadkov v prostorih in izven njih.
6. Prepovedati je potrebno in se stalno izogibati vsakemu raz-

grajanju, ropotu, prepiru, uporabi raznim močnih avtomobilskih siren ipd.

6. Urediti je potrebno odnose med osebjem in pa do gostov, da bodo le-ti najlepši in vedno vljudni, ker v vsakem primeru ima gost prav, hoteli obstajajo za goste in ne obratno.

7. Vzdržuj stalno in v redu vse instalacije. Takoj je potrebno popraviti vse okvare na zgradbi, v prostorih in pohištvo.

8. Uničevati je potrebno stalno vse insekte (muhe, ščurke, komarje itd.) z vzdrževanjem splošne čistoče in občasnim razprševanjem znotraj in izven zgradbe, pa tudi v ožji in širši okolici ustanove.

9. Neguj zelene površine in cvetje, uredi zimske vrtičke.

10. Stori vse, da se gost oziroma stanovalec počuti boljše pri tebi, kakor doma, tujec pa naj bo poln hvale in lepih spominov, ko se vrača domov.

Planinsko društvo Vevče

Vevče, septembra — Planinsko društvo Vevče, ki šteje okrog 200 članov, je letos zelo aktivno. Naj navedemo nekaj njihovih uspehov in načrtov.

Ob koncu šolskega leta smo organizirali za člane mladinskega odseka izlet na Veliko planino. Nadalje smo priredili izlet na Valvazorjevo kočjo in Pristavo, tridnevni izlet na Triglav in njegovo okolico in na Lubnik nad Škofjo Loko. V načrtu imamo še dva izleta, udeležba na izletih je okrog 20 ljudi.

Ko bo sezona minila, bo društvo priredilo razna predavanja. Eno prvih bo tečaj za prvo pomoč, ki ga bo vodil dr. Boris Moškon, specialist za medicino dela. Namen tega tečaja je seznaniti začetnike z organizacijo prve pomoči, načinom nudenja

prve pomoči in nadaljnjim postopkom s poškodovancem. Prikazane bodo informacije o organizaciji prve pomoči in o najnovejših postopkih pri krvavitvah, poškodbah, kemičnih poškodbah, toplotnih poškodbah, zastrupitvah, poškodbah z električnim tokom, umetnim dihanjem usta na usta, zunanji masaži srca, poškodbah pri zastoju in pri duševnih motnjah. Sledilo bo tudi predavanje o orientaciji na terenu.

V zimskem času bo društvo organiziralo smučarske tečaje na Veliki planini, ob nedeljah pa smučarske izlete pod vodstvom smučarskih učiteljev.

Ponovno vabimo člane kolektiva, njihove svojce in prijatelje, da vstopijo v naše vrste.

F. R.

Počitek med tekmo

PK Ilirija — Slavija najmočnejši slovenski plavalni kolektiv v letu 1969

VEVČE, OKTOBRA — Ko so se v preteklem letu plavalci Ilirije in Slavije odločali za združitev v en klub, je za združitev govorilo več argumentov. Perspektiva enoletnega kolektiva je bila v bolj organiziranem delu, koncentraciji strokovnih kadrov, boljšem finančnem položaju in doseganju višje kvalitete. Če danes ocenjujemo situacijo v združenem klubu, lahko upravičeno ugotovimo, da je zamisel uspela. **PK Ilirija** — Slavija je danes kolektiv, ki sodi v sam vrh jugoslovanskega plavanja in je poleg tega tudi najboljši slovenski plavalni klub, saj je članska ekipa osvojila naslov ekipnega članskega prvaka SRS za leto 1969.

Ob pregledu uspehov kluba v letu 1969 prav gotovo ne gre prezreti osvojitve ekipnega prvenstva SRS za starejše mladince. Enakovreden, če že ne večji uspeh, je tudi 4. mesto na mladinskem državnem prvenstvu v Zagrebu. Uspešen nastop naših mladincev na tem tekmovanju so vsi strokovnjaki zelo pohvalno ocenili, saj je tako visoka uvrstitev v konkurenci najboljših jugoslovanskih klubov pomenila precejšnje presenečenje. Med večje uspehe šteje tudi 2. mesto v tekmovanju za pokal PZS, kjer si je ekipa Triglava iz Kranja šele v zadnjem kolu po ogorčenem boju z našo ekipo uspela zagotoviti prvenstvo. Posebno napeto je bilo tudi na prvenstvu SRS za mlajše mladince, kjer je PK Triglav uspelo osvojiti naslov prvaka šele po zadnji disciplini prvenstva, spet z

zelo majhno prednostjo in predvsem na račun številnejše, ne pa kvalitetnejše ekipe. Če ob teh podatkih povemo še, da so se plavalci PK Ilirije-Slavije na članskem prvenstvu SFRJ med 24 najboljšimi jugoslovanskimi klubi uvrstili na deveto mesto, kar pomeni, da imajo svoje mesto v elitni desetorici, smo povedali najbrže dovolj.

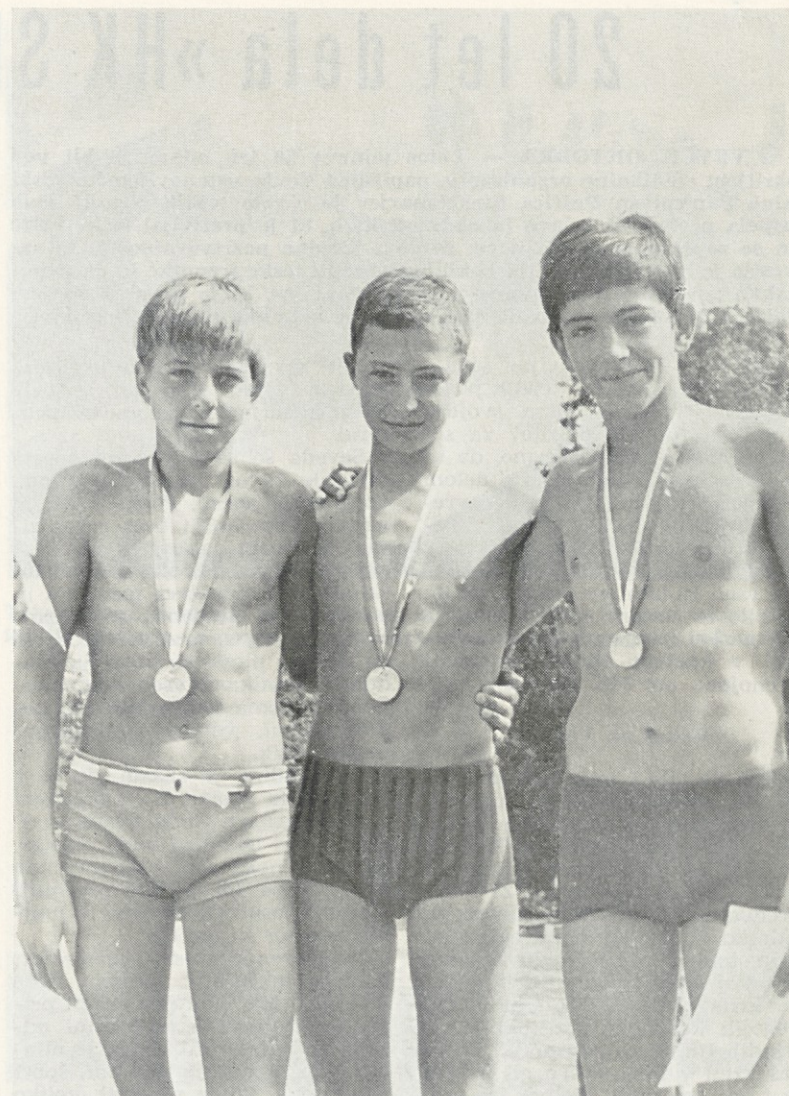
Med posamezniki sta v letu 1969 brez dvoma najboljša Jana HERZOG in Srečko ANDRIČ. Jana je v konkurenci mlajših mladincev na prvenstvu SRS zmaga trikrat, osvojila je naslov mednarodne slovenske prvakinja na 200 m mešano, ter dve srebrni in eno bronasto kolajno na državnem mladinskem prvenstvu, na državnem članskem prvenstvu pa je bila v disciplini 800 m crawl četrti.

Najboljši med fanti — Srečko ANDRIČ — je v pretekli sezoni najbolj napredoval. Z vestnim delom je dosegel rezultate, ki ga uvrščajo med najboljše plavalce v državi. Sam je osvojil kar šest naslovov republiškega prvaka na slovenskem prvenstvu za mlajše mladince in prispeval največ k trem zmagam štafet. Na mladinskem prvenstvu SFRJ v plavanju je zmagal na 1500 m crawl in 200 m delfin. Odlično se je uveljavil tudi v članski konkurenci. Na mednarodnem članskem prvenstvu pa se je prebil v finale na 400 m crawl, na 1500 m crawl pa se je uvrstil na četrto mesto z rezultatom 19:00,6, kar je obenem tudi četrti najboljši letošnji čas med jugoslovanskimi plavalci sploh.

Seveda pa ob Andriču in Herzogovi ne gre spregledati še uspehov ostalih plavalcev: Priboškove, Veselove, Trtnikove, Ločniškarjeve, Marina, Znidaršiča, Klešnika, Robide, bratov Potočnik, Jurmana, Cvetkoviča in Herzoga, ki so skupno na republiških in državnih prvenstvih osvojili nič manj kot 24 zlatih odličij, kar pomeni 24 prvih mest. Na žalost pa so se ob teh uspehih v tekmovalni areni, pojavile tudi težave v življenju in delu kluba. Tako moramo ugotoviti, da je leto 1969 pravzaprav leto menjave cele generacije plavalcev. Kar cela vrsta starejših je v pretekli sezoni prenehala z rednim delom in treniranjem, Andrej Klešnik, Marko Robida in Miloš Švarc so nas zapustili v avgustu, ko so odšli na služenje vojaškega roka. Po drugi strani pa skoraj ne moremo več računati na vrsto plavalcev: Kržičev, Cerarjevo, Fundukovo, sestri Kuhar, Dimica in Marjana Robida, ki so vsi za našo ekipo veliko pomenili. Takšna okrnjenost ekipe bo seveda v bližnji prihodnosti močno vplivala na ekipne uspehe našega kluba.

Se bolj pa je kritična situacija med najmlajšimi. Kljub temu, da je plavalni klub želel razširiti in utrditi delo z najmlajšimi, uspehov ni. Najbrže so napake na strani kluba, ki ni znal najti prave poti, da bi v svoje vrste vključil dovolj pionirjev. Zato je največja skrb kluba za leto 1970 posvečena prav tem vprašanjem. Že sedaj namreč tečejo skrbne in vestne priprave za pričetek dela z novo generacijo 8 do 10-letnih otrok. Če bo plavalni klub s tem načrtom uspel, potem bomo prav gotovo kmalu dobili novo generacijo odličnih tekmovalcev.

Letošnji rezultati in uspehi pa nalagajo tudi naši prvi ekipi določeno breme in odgovornost. Zato bo dela v naslednjem letu še več in bodo potrebni tudi večji napor, tako s strani plavalcev kot tudi samega kluba. Izboljšati bo treba kvaliteto dela, ki mora biti v dokaj težkih razmerah, ko plavalci nimajo možnosti za vadbo v ustreznem zimskem bazenu, kar najboljše, če hočemo, da bo plavalni klub Ilirija-Slavija še v bodoče obdržal korak z našimi najboljšimi klubskimi ekipami. Naj za zaključek navedem še naše republiške in državne prvake:

Rafko Potočnik, Tomaž Jurman in Srečko Andrič so najboljši slovenski plavalci svoje generacije

Prvaki SRS za leto 1969:

mlajši pionirji:

Štefan Kuhar, 50 m hrbtno

starejši pionirji:

Marko Herzog, 500 m hrbtno, 200 m hrbtno

mlajši mladinci:

Jana Herzog, 200 m crawl, 400 m crawl, 200 m mešano

Srečko Andrič, 200 m crawl, 400 m crawl, 1500 m crawl, 500 m delfin, 200 m delfin, 200 m mešano.

Ilirija-Slavija štafeta 4 × 100 m crawl (Potočnik, Zajc, Jurman, Andrič)

4 × 200 m crawl (Potočnik, Zajc, Jurman, Andrič)

4 × 100 m mešano (Jurman, Dimitrovič, Andrič, Potočnik)

starejši mladinci:

Ilirija-Slavija v ekipni razvrstitvi I. mesto

Marjan Robida, 100 m delfin

Tine Marin, 100 m hrbtno, 200 m hrbtno

Jelka Funduk, 200 m prsno

Tatjana Pribošek, 100 m delfin.

Člansko ekipno prvenstvo SRS

Ilirija-Slavija I. mesto v ekipni razvrstitvi.

Posamično mednarodno člansko prvenstvo SRS:

Jana Herzog, 200 m mešano

Srečko Andrič, 100 m delfin

Mladinsko prvenstvo SFRJ

Srečko Andrič, 1500 m crawl, 400 m mešano.

Janez Gašperin

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Vevče

AVGUST IN SEPTEMBER 1969

Prišli v avgustu:

Bojan Repše, II. pomočnik

Milan Premrl, rezalec

Marjan Janežič, nanosilec

Boris Mežek, II. pomočnik

Franc Mehle, nanosilec

Jože Balkovec, II. pomočnik

Marjan Škrjanc, pom. vodje dod.

stroja

Bogdan Keržan, pripravnik

Rudolf Vrečar, pripravnik

Odšli v avgustu:

Marjan Svetek

Franc Senica, na lastno željo

Jakob Svetek, upokojen

Ivan Kladušan, samovoljno zapustil

delo

Marija Povše, prekinitve pogodbe za

določen čas

Pavel Levičnik, na lastno željo

Janez Povše, na lastno željo

Slavko Dukarič, v JLA

Matjaž Lesar, odšel v JLA

Dušan Poljanec, odšel v JLA

Janez Trtnik, odšel v JLA

Franc Zabjek, odšel v JLA

Marko Robida, odšel v JLA

Andrej Klešnik, odšel v JLA

Andrej Trtnik, odšel v JLA

Prišli v mesecu septembru:

Jože Anžur, pom. vodje dod. stroja

Janez Drglin, voznik el. dvigala

Franc Košir, II. pomočnik

Odšli v mesecu septembru:

Milan Premrl, na lastno željo

Drago Marolt, na lastno željo

Marija Čihak, prekinitve pogodbe za

določen čas

Luiza Radizlovič, prekinitve pogodbe

za določen čas

Poročili so se:

Anica Selan z Andrejem Lovštom

Ignac Lampe z Angelco Višnjevar

Andrej Gognjavec z Zoro Anželj

Alojz Omahen z Danico Kavšek

Ladislav Vračko z Alenko Žižmond

Jože Štrubelj s Pavlo Habič

Čestitamo!

Rodili so se:

Alojzu Švalju in Anici, hči Danica

Jožetu Puclju, sin Marjan

Vladimiru Šublju, sin Roman

Marjanu Cukjatu, sin Marjan

Stanetu Dajčmanu, sin Uroš

Čestitamo!

KOLENDAR

I. zvezne hokejske lige za sezono 1969/70

I. kolo

sobota, 25. 10. 1969:	HK JESENICE : HK SLAVIJA (16 : 0) HK MEDVEŠČAK : HK KR. GORA (9 : 2) HK OLIMPIJA : HK PARTIZAN (16 : 0)
nedelja, 26. 10. 1969:	HK SLAVIJA : HK PARTIZAN (7 : 3, prekinjeno)
sreda, 29. 10. 1969:	HK JESENICE : HK KR. GORA (13 : 1) HK MEDVEŠČAK : HK OLIMPIJA (3 : 3) HK KR. GORA : HK OLIMPIJA (1 : 8)
petek, 31. 10. 1969:	HK SLAVIJA : HK MEDVEŠČAK (2 : 11)
nedelja, 2. 11. 1969:	HK JESENICE : HK PARTIZAN (18 : 4) HK KR. GORA : HK PARTIZAN (3 : 2)
ponedeljek, 3. 11. 1969:	HK OLIMPIJA : HK SLAVIJA (10 : 1) HK MEDVEŠČAK : HK JESENICE
sreda, 5. 11. 1969:	HK OLIMPIJA : HK JESENICE
petek, 7. 11. 1969:	HK KR. GORA : HK SLAVIJA
sobota, 8. 11. 1969:	HK MEDVEŠČAK : HK PARTIZAN

II. kolo

sobota, 15. 11. 1969:	HK SLAVIJA : HK JESENICE HK KR. GORA : HK MEDVEŠČAK HK PARTIZAN : HK OLIMPIJA
sobota, 22. 11. 1969:	HK MEDVEŠČAK : HK SLAVIJA HK OLIMPIJA : HK KR. GORA HK PARTIZAN : HK JESENICE
sobota, 6. 12. 1969:	HK SLAVIJA : HK OLIMPIJA HK PARTIZAN : HK KR. GORA HK JESENICE : HK MEDVEŠČAK
sobota, 13. 12. 1969:	HK SLAVIJA : HK KR. GORA HK PARTIZAN : HK MEDVEŠČAK HK JESENICE : HK OLIMPIJA
sobota, 20. 12. 1969:	HK PARTIZAN : HK SLAVIJA HK KR. GORA : HK JESENICE HK OLIMPIJA : HK MEDVEŠČAK

III. kolo

sreda, 24. 12. 1969:	HK JESENICE : HK SLAVIJA HK MEDVEŠČAK : HK KR. GORA HK OLIMPIJA : HK PARTIZAN
četrtek, 25. 12. 1969:	HK SLAVIJA : HK PARTIZAN HK JESENICE : HK KR. GORA
sobota, 27. 12. 1969:	HK MEDVEŠČAK : HK OLIMPIJA HK KR. GORA : HK PARTIZAN HK KR. GORA : OLIMPIJA
ponedeljek, 29. 12. 1969:	HK SLAVIJA : HK MEDVEŠČAK HK JESENICE : HK PARTIZAN
torek, 30. 12. 1969:	HK OLIMPIJA : HK SLAVIJA HK MEDVEŠČAK : HK JESENICE
sobota, 3. 1. 1970:	HK KR. GORA : HK SLAVIJA HK MEDVEŠČAK : HK PARTIZAN HK JESENICE : HK OLIMPIJA

IV. kolo

sobota, 10. 1. 1970:	HK SLAVIJA : HK JESENICE HK KR. GORA : HK MEDVEŠČAK HK PARTIZAN : HK OLIMPIJA
četrtek, 14. 1. 1970:	HK SLAVIJA : HK OLIMPIJA HK MEDVEŠČAK : HK SLAVIJA HK OLIMPIJA : HK KR. GORA
sobota, 17. 1. 1970:	HK PARTIZAN : HK JESENICE HK PARTIZAN : HK KR. GORA HK JESENICE : HK MEDVEŠČAK
sreda, 21. 1. 1970:	HK SLAVIJA : HK KR. GORA HK PARTIZAN : HK MEDVEŠČAK HK OLIMPIJA : HK JESENICE
sobota, 24. 1. 1970:	HK PARTIZAN : HK SLAVIJA HK KR. GORA : HK JESENICE HK OLIMPIJA : HK MEDVEŠČAK
sobota, 31. 1. 1970:	HK SLAVIJA : HK JESENICE HK KR. GORA : HK JESENICE HK OLIMPIJA : HK MEDVEŠČAK